

[Arbejdsministeren]

Om end tilslutningen gives med forskellige begrundelser, vil jeg gerne takke for tilslutningen både til lovforslaget og til ændringsforslaget og bekræfte, at den åbenhed, som jeg lovede under førstebehandlingen i forbindelse med den kommende revision, står ved magt. Jeg tror – og det synes jeg debatten i dag viser – at vi har bevæget os ind i den konstruktive fase, hvor vi kan diskutere roligt og afslappet, hvordan vi kan lave et endnu bedre system end det, vi har, og det tror jeg bliver til vældig gavn for de langtidsledige; derfor takker jeg for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Ændring af revisionsbestemmelse og udvidet ret til arbejdstilbud). (Lovforslag nr. L 231).

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Udskydelse af revisionen af bestemmelsen om forlænget dagpengeret). (Lovforslag nr. L 232).

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår også her, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 34:

Forespørgsel til industriministeren:

»Hvad agter ministeren at gøre for at forbedre arbejdsmiljøet for søfolk, fiskere og forhyrede på olieplatforme?«

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.

(Anmeldt 12/5 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/5 87).

Begrundelse

Tommy Dinesen (SF):

Det er få undersøgelser, der er foretaget vedrørende søfolk, fiskere og forhyrede på olieplatforme, men de, der er foretaget, viser alle en overhyppighed af ulykker, ofte med dødsfald, sammenlignet med så godt som alle grupper på land.

Det viser sig endvidere, at for mange danske søfolks vedkommende er der en stor overdødelighed, men at der ikke vides ret meget om årsagerne hertil.

De tre omtalte gruppers arbejdsmiljø administreres i de fleste tilfælde af Statens Skibstilsyn, som ikke har nogen arbejdsmiljøekspertise af nævneværdig betydning. Det er meget betænkeligt, idet ca. 25.000 mennesker har deres daglige arbejde på havet.

Den ringe arbejdsmiljøbeskyttelse til søs hænger sikkert sammen med, at de nævnte gruppers arbejdspladser for det meste bevæger sig uden for landets grænser, hvorved arbejdsulykker og dødsulykker sjældent kommer til den danske offentligheds kendskab.

Om både søfolk, fiskere og forhyrede på boreplatforme kan det siges, at deres arbejdspladser er svært sammenlignelige med andre arbejdspladser, men mere teknologi, mindre bemanning i skibene, mangel på daglig kontakt med familie samt høje effektivitetskrav på disse arbejdspladser har naturligvis en del af skylden for arbejdsulykkerne. Derfor vil en undersøgelse af årsagerne til disse ulykker være berettiget, og samtidig bør Folketinget høres, for at vi kan finde ud af, hvad det vil

[Tommy Dinesen]

foretage for at forbedre forholdene for de nævnte grupper.

Besvarelse

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Jeg er glad for at få denne anledning til at redegøre for regeringens arbejde med at forbedre arbejdsmiljøet til søs. Redegørelsen vil først omhandle forholdene for søfolk og fiskere og herefter forholdene på olieplatformene, som jo er energiministerens område, men som jeg efter aftale med min kollega også omtaler.

Her i starten vil jeg gerne definere, hvad jeg forstår ved begrebet arbejdsmiljø til søs. Ved arbejdsmiljø forstår jeg sikkerhed, trivsel og sundhed for alle, der er beskæftiget til søs.

Den søfarendes sikkerhed beror først og fremmest på skibets evne til at komme sikkert fra havn til havn, men også på, at skibet er en sikker arbejdsplads, hvorfor reglerne for skibes bygning og udstyr er en integrerende del af arbejdsmiljøet til søs.

Den søfarendes trivsel og sundhed beror naturligvis også på skibets indretning og på, hvorledes det er udstyret, men også på regler om påvirkning fra støj og farlige stoffer samt om hviletid.

Traditionelt har arbejdsmiljø til søs og på land været reguleret i forskellig lovgivning. Det skyldes navnlig, at hele skibets sikkerhed og indretning er en integrerende del af arbejdsmiljøet og i vidt omfang er internationalt reguleret. Dette tog Folketinget også i betragtning, da man i 1980 vedtog lov om skibes sikkerhed, der bl.a. regulerer arbejdsmiljø til søs. Ved den lejlighed opretholdt man princippet om en særlig arbejdsmiljølov for søfartsområdet.

Loven giver mulighed for detailregulering, efterhånden som udviklingen og indvundne erfaringer tilsiger dette. Udviklingen afspejler sig ofte i internationalt vedtagne konventioner og standarder, som Danmark har tilsluttet sig.

Der kan vel også være anledning til at nævne, at man til søs for en række beskæftigede har særlige uddannelseskrav. Den besætning, der i henhold til lov om skibes besætning kræves til drift af et skib, skal inden påmønstring kunne dokumentere, at den opfylder de i sønæringsloven fastsatte krav til

bl.a. uddannelse og fartstid. Derved sikres, at man om bord har både den generelle viden om sikkerhedsforanstaltninger til søs og speciel viden om det udstyr, som skal anvendes om bord. Denne uddannelse og fartstid kompenserer for nogle af de forholdsregler, som efter arbejdsmiljøloven ville være nødvendige, hvis udstyr af samme karakter skulle anvendes i land.

I medfør af sømandsloven stilles der krav om regelmæssig lægeundersøgelse af de søfarende, der sejler i udenrigsfart.

Der er ingen tvivl om, at det er forbundet med særlig risiko at arbejde til søs. En større undersøgelse fra Danmarks Statistik over dødelighed i forskellige erhverv viser desværre dette. Denne statistik dækker perioden indtil 1980. En statistik over dødsulykker i fiskerierhvervet, som dækker perioden 1982-85, bestyrker dette.

Regeringen ser med alvor på disse problemer, og der er da også siden begyndelsen af 1980'erne i samarbejde med erhvervets parter og i overensstemmelse med intentionerne bag ved loven foretaget en intensiv detailregulering af området. Først og fremmest er arbejdet gået ud på at indarbejde de internationale konventioner og standarder, som Danmark er bundet af, samt de danske særregler, der er fundet relevante, herunder arbejdsmiljøregler fra den tilsvarende lovgivning i land.

Som de væsentlige punkter i denne detailregulering vil jeg nævne følgende: udgivelsen af fire regelsamlinger dækkende hver sin hovedtype af skibe. En femte og meget omfattende regelsamling for fiskeskibe forventes færdig om kort tid, hvorefter stort set alle skibstyper vil være omfattet af nye, detaljerede regelsæt.

I 1985 trådte nye regler i kraft om beskyttelsesforanstaltninger mod farer ved at arbejde med dæksmaskineri i fiskeskibe, et kritisk område, hvor der tidligere indtraf mange alvorlige ulykker.

Forskrifter, som regulerer anvendelse, opbevaring og indkøb af farlige kemikalier, stoffer og materialer, blev sat i kraft i 1986.

Forskrifterne svarer i princippet til de i land gældende regler inden for de samme områder, men med den tilføjelse, at de pålægger skibsføreren ansvar for, at stoffer indkøbt uden for Danmark er klassificeret, emballeret og mærket i henhold til reglerne i forskriften.

[Industriministeren]

Også for søfartsområdet er der gennemført regler vedrørende asbest, således at de søfarende er sikret mod farerne ved dette stof på samme måde som arbejdstagerne på land.

Det er for mig meget væsentligt, at alle disse regler, med undtagelse af nogle ganske få detaljer, er udarbejdet i enighed mellem myndighederne og erhvervets parter. Der er endvidere mellem ministeriet og erhvervets parter opnået enighed om de nye regler, som vil effektivisere sikkerhedsorganisationernes arbejde om bord i skibe.

Et væsentligt punkt i de nye regler er, at der nu skal oprettes en sikkerhedsorganisation om bord, hvis antallet af menige besætningsmedlemmer er 6 eller derover – i modsætning til 10 eller derover i de gamle regler. Det kan nævnes, at for landområdet er dette tal stadig væk 10. Disse nye regler vil om kort tid blive sat i kraft, og i tilslutning hertil vil der blive udarbejdet en vejledning til den enkelte arbejdstager og de enkelte sikkerhedsorganisationer om, hvordan sikkerhedsarbejdet intensiveres. Endvidere er det hensigten med vejledningen at udbygge kontakten mellem Skibstilsynet og sikkerhedsorganisationerne om bord.

I øvrigt kan jeg oplyse, at der på grænseområder i forhold til arbejdsmiljøloven er et samarbejde mellem Arbejdstilsynet og Skibstilsynet. Jeg kan som eksempel nævne, at der for øjeblikket arbejdes på fælles regler om bl.a. hejsemidler.

Med henblik på en vurdering af reglerne på søfartsområdet har Søfartens Sundheds- og Arbejderbeskyttelsesråd, hvori erhvervets parter er repræsenteret, i begyndelsen af 1986 foretaget en sammenligning af reglerne om arbejdsmiljø til søs og i land. Der var i rådet enighed om, at der stort set var overensstemmelse mellem de to regelområder, men at søfartsområdet ikke havde samme detaljrighed.

Jeg er opmærksom på, at der er behov for bedre statistisk materiale vedrørende arbejdsskader til søs. Det edb-net, der er under etablering for søfartsadministrationen, forventes at blive operativt i løbet af indeværende år; hermed vil der være skabt bedre mulighed for en systematisk behandling af oplysningerne om arbejdsskader til søs. Når dette er sket – det er det væsentlige – vil jeg fastsætte regler om indberetning af arbejdsskader og drage omsorg for, at disse indberetninger bliver

statistisk bearbejdet og underkastet den nødvendige lægelige vurdering.

Særlig med hensyn til arbejdsmiljø på olieplatforme vil jeg gerne understrege, at forholdene for søfolk og fiskere er meget forskellige fra de mere industrilignende forhold, der gør sig gældende på olieplatformene. Lovgrundlag, ansvarsplacering og ikke mindst de faktiske forhold er vidt forskellige og må naturligvis vurderes i lyset heraf.

Sikkerhedsforholdene på olie- og gasområdet reguleres af havanlægsloven, som henhører under energiministeren, og hr. Tommy Dinesen har for nylig stillet spørgsmål om sikkerhedsforholdene på de danske platforme. Som det fremgik af energiministerens besvarelse, som jeg i øvrigt i det væsentlige vil henvide til, må sikkerhedsforholdene generelt set vurderes som betryggende såvel set i forhold til den sammenlignelige industri på land som i forhold til offshoreindustrien i andre Nordsølande.

Jeg kan i øvrigt efter aftale med energiministeren oplyse, at der gennem de sidste par år i snævert samarbejde med arbejdsmarkedets parter er gennemført et omfattende udredningsarbejde med henblik på en samlet nyregulering af sikkerhedsforholdene i offshoresektoren. Som følge af dette arbejde vil der i år blive udsendt en ny hovedbekendtgørelse om sikkerhedskravene på offshoreanlæg. Indtil de nye regler træder i kraft, finder de hidtidige ordninger med forskellige regler for henholdsvis faste og flytbare anlæg anvendelse. De faste anlæg er i dag i det væsentlige undergivet samme regler som industrivirksomheder i land, medens flytbare anlæg følger de for skibe gældende regler, dog suppleret med bestemmelserne efter havanlægsloven. Med den nye hovedbekendtgørelse vil der blive lagt faste rammer for en række centrale sikkerhedsforhold. Det gælder bl.a. godkendelsessystemet, krav til konstruktion og udstyr, krav til arbejdets udførelse, mandskabets uddannelse, hvile- og friperioder samt spørgsmålet om sikkerhedsorganisation, lægeundersøgelser og anmeldelse af arbejdsulykker på offshoreanlæg.

Sideløbende med dette regelarbejde foregår der, ligeledes i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, et omfattende detailreguleringsarbejde vedrørende bl.a. konstruktion, indretning, udstyr og brug af såvel faste som

[Industriministeren]

flytbare anlæg samt om de forhold, som arbejdet udføres under.

Lad mig slutte med at sige, at specielt med henblik på søfartsområdet kan jeg oplyse, at jeg i øjeblikket arbejder med planer om at samle de nuværende seks søfartsinstitutioner, som findes under Industriministeriets ressortområde, i én søfartsstyrelse. En sammenlægning vil bl.a. kunne føre til såvel en forøgelse af indsatsen på arbejdsmiljøområdet som en bedre koordination mellem de søfartsmyndigheder, der i dag administrerer uddannelse, byggeforskrifter og operationelle regler for skibene.

Forhandling

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil starte med at sige tak for besvarelsen, og jeg skal da være den første til at erkende, at der er store forskelle på en fiskerbåd, en industrikutter, en coaster, et skib i handelsflåden, en tankbåd og en boreplatform, og at man ikke kan sammenligne disse arbejdspladser med dem, der er i land; det er noget, der siger sig selv. Det er jo også forskellige steder, man sejler. Der kan være 35 graders varme ét sted og 25 graders kulde et andet sted; derfor er det svært at sammenligne arbejdsmiljøforhold i land og på skibe, det erkender jeg.

Jeg var til et møde på Rigshospitalet for ikke så lang tid siden, og da blev der fremlagt en undersøgelse, som fortalte en hel del om bl.a. dødsulykker og arbejdsulykker til søs. Det, der slog mig meget, var, at man ikke før har brugt tid på at finde ud af, hvorfor de ulykker sker. Hvorfor er der f.eks. mange unge mennesker fra 20 til 29 år, der er implicerede i uheld om bord og kommer ud for dødsfald til søs? Hvorfor er der mange uheld for fiskere og fiskerbåde, når de sejler til havnen? Det er nogle ting, som er ubesvarede, men som det nok var værd at få besvaret.

En anden ting, man diskuterer meget, når man diskuterer arbejdsmiljø, er det psykiske arbejdsmiljø. Der har aldrig været lavet en undersøgelse om det psykiske arbejdsmiljø til søs. Nu er det svært at diskutere psykisk arbejdsmiljø, fordi det naturligvis afhænger af mange ting. Hvis man er gift og har børn derhjemme og man nogle gange ikke kommer i land i et halvt år, vil det give nogle

problemer. Man går sammen med de samme mennesker, det kan være 20, det kan være 12, det er underordnet, hvor mange det er, men det er i hvert fald en belastning. Jeg vil da godt spørge industriministeren, om man, når det edb-apparatur, som han omtaler, kommer i gang, vil prøve at se især på det psykiske arbejdsmiljø, for netop her ligger der en opgave.

Jeg vil også godt henstille, at man på sømandsskolerne giver eleverne nogle oplysninger om arbejdsmiljøet, betydelig flere end dem, de får i dag. Jeg ved af erfaring, at når man bliver opdraget til at passe på – og det gør man jo, fordi det er en hård arbejdsplads – er det noget, der ligger én i blodet, og derfor er det ikke sikkert, man skal bruge millioner på at gøre arbejdsforholdene bedre; det må man selvfølgelig gerne, men jeg tror, det kan klares ved oplysning, så eleverne erkender, at der er betydelig større fare til søs end andre steder.

Den undersøgelse, jeg var inde på før, er lavet af nogle læger fra Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi, og i afslutningen skrives der følgende, som jeg godt vil citere:

»Ved gennemgang af alle anmeldelser til de to forbund« – og det er altså Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Fiskeri og Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Søfart – »i 6-års perioden 1980–85 fandtes 86 fiskere og 65 søfolk at være omkommet som følge af arbejdet. Der forekom således 151 arbejdsbetingede dødsulykker i løbet af de første 6 år af dette decennium i et erhverv, som højest tæller 20.000 personer. Til sammenligning kan nævnes, at blandt de ca. 2,5 millioner erhvervsaktive personer på land forekom der i samme 6-års periode 463 arbejdsbetingede dødsulykker.«

Kort sagt har søfolk 27 gange større risiko for at dø som følge af en arbejdsulykke, og for fiskere er risikoen 36 gange større.

Den slags kan man selvfølgelig godt lave i en rapport, og det er derfor, vi fra SFs side lægger op til, at der bliver lavet nogle flere undersøgelser. Når man tager boreplatforme med, ved jeg godt, at de er under Energistyrelsen, men når en boreplatform skal flyttes fra ét sted til et andet, hører den under Statens Skibstilsyn. Det er derfor, de er medtaget her.

Jeg har fået oplyst, at man i Statens Skibstilsyn, når man diskuterer arbejdsmiljø, hen-

[Tommy Dinesen]

ter ekspertisen andre steder. Det kan selvfølgelig være udmærket, men at Statens Skibstilsyn kun har en halv læge ansat, synes jeg er meget lidt, det må jeg indrømme. I normalbefolkningen her i landet er der én praktiserende læge pr. 1.600–1.800 mennesker, så der er en forskel. Her mangler der også noget. Man kan selvfølgelig godt henvise til, at folk bliver lægeundersøgt, når de tager ud at sejle, men jeg vil godt sætte spørgsmålstegn ved værdien af det en gang imellem.

Jeg tror, at man på længere sigt bliver nødt til at lave et ordentligt arbejdsmiljøarbejde inden for søfarten. Man skal måske have noget, der hedder Søfartens Bedrifts-sundhedstjeneste, altså BST. Det kan man selvfølgelig altid komme tilbage til, men det er i hvert fald det, man er nødt til at ende med på et eller andet tidspunkt.

Jeg skal fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget pålægger regeringen at foranstalte en undersøgelse af årsagerne til de mange arbejdsulykker og dødsfald til søs samt inden den 31. december 1988 at fremkomme med en redegørelse til sikring af et bedre arbejdsmiljø for søfolk, fiskere og forhyrede på olieplatforme,

går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 60).

Lad mig sluttelig sige, at jeg tror, det ville være en fordel, hvis man fik mulighed for en gang imellem at komme ud på boreplatformene, uden at man i forvejen har varskoet, at man kommer. Der ligger en vis præventiv virkning i at komme, uden at man har sagt noget i forvejen.

Formanden:

Det er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i debatten.

Ole Vagn Christensen (S):

Kun en tåbe frygter ikke havet, hedder det, når Statens Informationstjeneste advarer folk imod letsindig omgang med naturkræfterne til søs.

For nogle befolkningsgrupper er farerne til søs imidlertid en konstant trussel, og de kan ikke nøjes med omtanke for at undgå ulyk-

ker. Det gælder de ca. 25.000 mennesker, der er beskæftiget med fiskeri eller søfart, og som skal leve af den tætte kontakt med havet på godt og ondt. For dem er havet ikke blot noget romantisk dragende, men en arbejdsplads med gode og dårlige sider. Problemet er blot, at samfundet ikke behandler de ansatte på denne specielle arbejdsplads som lønmodtagere i land. Det gælder særlig arbejdsmiljøområdet.

Socialdemokratiet finder, at tiden er inde til efter de rapporter, efter de undersøgelser, der allerede foreligger, at rette denne skævhed i vores arbejdsmiljølovgivning op. Derfor har vi fremsat et forslag til folketingsbeslutning om sikring af arbejdsmiljøet og fremme af bedriftssundhedstjeneste for fiskere, søfolk og beskæftigede ved offshorevirksomhed. Vi mener, der bør være parallelitet på dette område, således at man ikke skelner imellem, om det er på land eller på vand.

Vi påskønner derfor denne lejlighed til at diskutere de arbejdsmiljømæssige forhold for disse grupper af ansatte. Generelt kan man med rette sige, at vi ved for lidt om sammenhænge og årsager på dette felt, men vi ved dog med al ønskelig tydelighed, hvor truede disse erhverv er af arbejdsulykker m.v.

Det har vi fået konstateret i en undersøgelse, hvor arbejdsmedicinerne i Esbjerg har kigget på disse forhold. Vi ved fra statistikker, at der i 1982 i Danmark var ca. 11.000 ansatte ved fiskeriet. Vi ved fra diverse undersøgelser, at dødeligheden for fiskere ligger over gennemsnittet for alle erhverv på land. Medens der i perioden 1980–85 i alle erhverv på land skete 0,3 dødsulykker pr. 10.000 ansatte, var tallet i fiskeriet 13 dødsulykker pr. 10.000 personer. Altså: dødsrisikoen er 40 gange større i fiskerierhvervet end i andre erhverv. I sig selv uhyggelige og tankevækkende tal, og derfor trænges der til handling.

Vi ved ikke nok om alle erhvervsulykker på dette område, men ved en nærmere undersøgelse vil det kunne konstateres. En nærmere undersøgelse kan være det arbejde, man kan få iværksat, i det øjeblik man får parallelitet med det, der sker på land, nemlig ved den anmeldelse af ulykker, der sker.

Vi må helt klart sige, at ud fra de tal, vi kender for Vestkystfiskerne, denne undersøgelse fra arbejdsmedicinerne dernede, er det påvist, at arbejdet ved fiskeriet og ved olieplatforme er særdeles farligt. Vi ved, at sø-

[Ole Vagn Christensen]

folk også er ramt af mange dødsulykker. Det bør være samfundets pligt at tilrettelægge en arbejdsmiljøpolitik, der gør op med disse urimelige forhold.

Socialdemokratiet mener, at dette gøres ved at give de ansatte i de berørte erhverv samme beskyttelse, som ansatte ved andre erhverv har i henhold til arbejdsmiljøloven, og dermed fastsætte parallelle regler om indberetning af ulykker til søs samt lignende erstatningsmuligheder.

Vi vil kombinere disse tiltag med krav om skibsføreruddannelse for skippere på skibe med ansatte om bord og obligatoriske sikkerhedskurser for personer, der vil søge hyre om bord på skibe.

Desuden ønsker vi at oprette en bedrifts-sundhedstjeneste for søfart, fiskeri og offshorevirksomhed med forskning i forebyggelse og behandling af arbejdsbetingede lidelser og arbejdsulykker til søs. Den skal bidrage til forøget viden om de sammenhænge, vi ønsker undersøgt, og støtte indsatsen.

Jeg kan sige til ministerens besvarelse i dag, at der er noget, der tyder på, at regeringen også har den opfattelse, at der er nogle af de ting, der skal tages fat på.

Vi mener imidlertid ikke, at det er nok at udtrykke en positiv opfattelse af disse ting, for vi synes, det er så alvorligt. Med hensyn til sundhedstjenesten er der store mangler, og med hensyn til hele fiskerisiden er der rigtig meget, der mangler i den redegørelse, vi her har fået forelagt, før vi kan sige, at det er betryggende.

Derfor er der behov for yderligere konkrete tiltag, og jeg ser derfor frem til en god debat om nogle konkrete resultater, når vi tager fat på drøftelserne om vores beslutningsforslag, hvilket desværre ikke kan ske nu, fordi Folketinget holder op, men så kan det jo blive, så snart vi træder sammen igen.

Jeg skal sige om den dagsorden, vi her har fået forelagt, at den vil vi undlade at stemme til, fordi vi finder, at den er for vattet, og fordi vi har præciseret, hvad vi mener at regeringen burde pålægges.

Vi har imidlertid konstateret, at der ser ud til at være flertal for en dagsorden med dette indhold, men vi finder, at den tidsfrist, der er stillet op, er alt, alt for lang. Vi har den opfattelse, at vi ikke kan vente så længe på en samlet plan. Ganske vist mangler vi nogle undersøgelser, men dem har jeg sagt at vi

mener udmærket kan komme ind i billedet, efterhånden som man får opbygget bedrifts-sundhedstjenesten. Det behøver ikke at forhindre, at man kommer i gang med arbejdet.

Vi må derfor sige, at det, det først og fremmest drejer sig om, er i den aktuelle situation at få rettet på de uhyggelige ulykkestal og slå princippet fast om parallelitet mellem erhverv til lands og til vands, når det gælder arbejdsmiljølovgivningen. Det kan ikke være rigtigt, at der eksisterer mildere bestemmelser, når man arbejder til vands, og det kan ikke være rigtigt, at vi skal vente på disse ting.

Hvis man har en sådan holdning, er der tale om lapperier. Det kan være godt nok, men når vi er kendt med problemerne, er der ingen undskyldning for det, man her prøver på at lægge op til fra SFs side med denne dagsorden ved at sige, at vi først skal gøre noget ved tingene i 1989. Jeg tror heller ikke, det er det, der er meningen, men det er det, der kan læses ud af dagsordenen.

Jeg mener, vi skylder de ansatte i disse erhverv at tage problemerne alvorligt og gribe ind. Jeg håber på forståelse også fra regeringens side, når det gælder dette emne, for man kunne med en let omskrivning af sloganet fra Statens Informationstjeneste sige, at kun en ufornuftig regering frygter ikke reaktionen, når man lader søfolk og fiskere sejle deres egen sø.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det var med stor interesse, jeg lyttede til hr. Ole Vagn Christensen, og jeg må nok sige: det var en stor mundfuld. Det er jo rigtigt, som hr. Ole Vagn Christensen siger, at kun en tåbe frygter ikke havet. Jeg er lidt nervøs for at sige, at hr. Ole Vagn Christensen måske ikke frygter havet, for de konklusioner, der kom her, kunne man nok synes var meget, meget vidtgående.

Jeg synes, at debatten her i dag om arbejdsmiljøet – vi skal lægge mærke til, at det er en debat om arbejdsmiljøet – inden for søfart, fiskeri og offshorevirksomhed er meget vigtig.

Hr. Ole Vagn Christensen var inde på dødeligheden inden for fiskerierhvervet. Man må være opmærksom på, at de undersøgelser, der er foretaget, viser, at der i perioden

[Kent Kirk]

1980-85 har været 108 dødsfald inden for fiskerierhvervet, og de 86 af dem kan man sige har været arbejdsbetingede. Ud af de 86 er der 49 dødsfald, der skyldes forlis, og dér kan man ikke sige, at det på nogen måde er arbejdsmiljøet, der er belastet.

Det er simpelt hen et spørgsmål om den sammensætning af flåden, vi har, hvor vi må arbejde for at få den moderniseret, få nye fartøjer i den danske fiskerflåde, således at de bliver mere sikre. Vi kan jo ikke fra den ene dag til den anden skrotte alle de fartøjer, der er i den danske fiskerflåde, fordi vi har disse forlis.

Det er sørgeligt, at den danske fiskerflådes gennemsnitsalder er 27 år, men Fiskeriministeriet og fiskeriministeren og Folketinget har jo både fremsat og vedtaget lovforslag, der går i retning af, at man skal ophugge nogle af de ældre fartøjer, og at man skal kunne give støtte til nybyggeri, hvilket gerne skulle have indflydelse på bl.a. de sørgelige forlis, man har haft inden for den danske fiskerflåde.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Hr. Ole Vagn Christensen mener, at det dagsordensforslag, der foreligger fra SF, er noget vattet.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det parti, jeg tilhører, godt ville have, at arbejdsmiljøloven blev indført med det samme til søs, men der skal nogle undersøgelser til, og det er også det, ministeren er inde på: hvis ikke man har dem, kan man ikke gøre det. Man skal lade være med at sammenligne disse arbejdspladser.

Jeg troede ærlig talt, at Socialdemokraterne var glade for, at vi kom med en sådan dagsorden, for den ligner meget dem, vi har fået om handlingsplaner fra Socialdemokratiet. Jeg ved ikke, hvor mange handlingsplaner vi efterhånden har fået, men når det er SF, der vil have en redegørelse, er det altså ikke det samme. SF fremsatte to beslutningsforslag allerede i 1982, men de blev nedstemt – ikke af Socialdemokraterne; de var dog med på den.

Det, der er meningen, er at få noget i gang, få lavet noget på området, og det er det, der i hvert fald har været mine intentioner med det dagsordensforslag, der ligger her.

ner med det dagsordensforslag, der ligger her.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det var en smart måde, hr. Kent Kirk prøvede at forklare alle problemerne i fiskeriet og årsagerne på. Vi påpeger nogle andre ting, som vi også mener er årsager: den manglende uddannelse, den manglende sikkerhedsorganisation, den manglende forståelse for de alvorlige elementer, man arbejder med. Vi vil ikke udelukke, at også det kan være årsag til forlis.

Derfor synes jeg ikke, man bare kan køre det over og sige, at det hænger sammen med fiskerfartøjernes stand. Jeg tror helt sikkert, at der er mange gode arbejdspladser inden for fiskeriet, og ikke, som hr. Kent Kirk sagde, at det faktisk er nogle, jeg ved ikke, om man kan bruge udtrykket plimsollere, hvor der er megen farlighed. Jeg har ikke den opfattelse.

Hr. Tommy Dinesen var lidt inde på, at denne dagsorden ligner de dagsordener, Socialdemokraterne har foreslået. Jeg synes, at det, der er det alvorlige, er, at nu har vi set en række rapporter, som påviser de ting, som fiskerne, de, der er om bord på fiskerfartøjerne, har lagt op til i årevis, men som de ikke har kunnet få nogen begrundelse for. Nu får de begrundelsen, og så lægger man op til, at de først kan se de politiske resultater i 1989, og det synes jeg er for svagt et grundlag.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg ved ikke, hvad der går længst tid med. Hvis man vedtager det dagsordensforslag, der ligger her, sker der i hvert fald noget. Hvis man fremsætter et beslutningsforslag – det forstår jeg at Socialdemokratiet har gjort – bliver det ikke behandlet i denne samling, så bliver det behandlet i næste samling. Et beslutningsforslag skal afstedkomme et lovforslag. Så går der et par år, og så er vi nok ikke kommet videre.

Formanden:

Vi har en stribe ordførere, der ikke har fået chancen endnu, men hr. Kaj Poulsen skal have en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes såmænd ikke, det skal være noget kardinalpunkt, hvornår vi kommer i gang. Men én ting er sikker: hvis SFs dagsordensforslag bliver vedtaget – det bliver det formentlig – er der lagt op til, at et flertal i Folketinget har blokeret for en politisk forhandling om et beslutningsforslag, som i detaljer siger, hvad der er behov for.

SFs forslags vedtagelse vil betyde, at vi i 1989 skal begynde at se på lovgivning, begynde at se på lovtekst, bearbejde det i huset her, og så kan vi håbe på, at vi engang i 1990 for alvor kommer i gang. Vi mener, at det er en for voldsom udsættelse af en løsning af problemerne, SF foreslår.

Hvis SF, som snakker så meget om samarbejde osv., havde henvendt sig – men man vidste måske, at Socialdemokratiet arbejdede med et detaljeret beslutningsforslag, og derfor skulle det gå lidt stærkt – kunne vi måske sammen have fremsat et forslag, der detaljeret tog fat i problemerne, således at vi kunne komme i gang med en løsning ret hurtigt. Vedtagelsen af dagsordensforslaget betyder en udsættelse af en løsning af problemerne på i hvert fald et par år.

Formanden:

Hr. Tommy Dinesen har ordet for en kort bemærkning. Derefter hr. Henning Andersen.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg har før hørt hr. Kaj Poulsens grovheder. Jeg har lige for nylig fået at vide, at Socialdemokratiet har lavet et beslutningsforslag. Jeg har forhandlet med hr. Taanquist i godt og vel 14 dage, men hr. Taanquist ringede til mig søndag eller mandag og sagde, at han ikke mere var ordfører på det, så han kunne ikke komme. Det er sagen.

Henning Andersen (KF):

Da CDs ordfører desværre ikke kan være til stede i dag, skal jeg indledningsvis sige, at jeg også taler på CDs vegne.

Må jeg sige tak til industriministeren for en meget, meget fyldig besvarelse vedrørende dette store område.

Ligesom på landjorden er det vigtigt, at der gøres det yderste til søs for i bredeste forstand at sikre et godt og trygt arbejdsmiljø. Det er mange tusinde danskere, der her tjener til det daglige brød, og en del af disse mennesker er borte i længere perioder fra dette land og fra deres hjem.

De regler, der gælder i dag til søs, er stort set lig de bestemmelser, vi har på land, og hertil kommer en række bestemmelser, som de specielle forhold til søs gør det nødvendigt at have. Hertil kommer yderligere, at en lang række bestemmelser med hensyn til skibes sikkerhed og indretning i vidt omfang er internationalt regulerede.

Loven fra 1980 om skibes sikkerhed, der bl.a. regulerer arbejdsmiljøet til søs, oprettholdt princippet om en særlig arbejdsmiljølov på søfartsområdet. Denne lov giver bl.a. mulighed for at detalregulere, efterhånden som udviklingen og erfaringer og sådanne ting som internationalt vedtagne konventioner og standarder, som Danmark tilslutter sig, tilsiger dette. Hertil kommer, at der for en lang række beskæftigede til søs gælder særlige uddannelseskrav.

Det vil hele tiden være nødvendigt nøje at følge udviklingen med det sigte at forbedre forholdene, også med understregning af, at det helt klart er forbundet med en særlig risiko at sejle og arbejde til søs. De statistikker om dødelighed og ulykker, vi kender i dag, viser en tendens i retning af, at det fortsat er nødvendigt at forbedre forholdene, hvad man også gør løbende.

Der er op igennem 1980'erne sket en intensiv detalregulering på en hel del områder med hensyn til danske særregler og fortsat indarbejdelse af internationale konventioner og standarder.

Jeg synes, det er værd at nævne, at der er udgivet fire store regelsamlinger, dækkende hver sin hovedtype af skibe, og en femte og meget omfattende regelsamling for fiskeskibe forventes færdig om kort tid. I 1985 kom der nye regler om beskyttelsesforanstaltninger ved dæksmaskineri for fiskeskibe – og her har vi også et kritisk område – i 1986 regler om anvendelse og opbevaring af farlige kemikalier og på søfartsområdet regler vedrørende asbest. Og der er nye regler på vej, bl.a. om hejsemidler.

Jeg synes, det er meget væsentligt at notere sig, og det er glædeligt, at der på så vigtigt

[Henning Andersen]

et område er et godt samarbejde mellem myndighederne og erhvervets parter. Det er også vigtigt, når vi ser fremad.

Som det også fremgår af ministerens redegørelse, er det vigtigt at understrege den enighed, der er om nye regler, som vil effektivisere sikkerhedsorganisationernes arbejde om bord i skibene. En væsentlig ændring her er, at det nu er seks menige besætningsmedlemmer, der udløser kravet om en sikkerhedsorganisation – i modsætning til det gamle tal, som var 10.

Herudover er der en lang række tiltag på vej på forskellig vis, og det hilser vi selvfølgelig med tilfredshed i Det Konservative Folkeparti. Det er stadig vigtigt også på dette område i samarbejde med de beskæftigedes organisationer at forbedre forholdene på arbejdsmiljøområdet, ligesom vi gør det på landjorden.

Det Konservative Folkeparti mener, at vi også i den kommende tid nøje bør følge udviklingen på hele søfartssiden, se på, hvorfor ulykkestallene har en vis stigende tendens, og hvorledes det forholder sig til de landes, vi normalt sammenligner os med.

Jeg skal til slut sige med hensyn til den foreslåede dagsorden, at som det fremgår af det, jeg har sagt på Det Konservative Folkepartis vegne, falder det godt i tråd med den, og at vi kan støtte den.

Skrumsager Skau (V):

Forespørgslen giver en god anledning til at se på antallet af dødsulykker blandt søens folk, årsagerne til dødsulykkerne, samt hvad der er blevet gjort i de seneste år for at begrænse ulykkerne og dødsulykkerne, og selvfølgelig også på, hvad der kan gøres, og hvad vi kan gøre i fremtiden.

Ministeren har på udmærket måde redegjort for, hvad der er blevet gjort i de seneste år for at forbedre skibenes sødygtighed og gøre dem til mere sikre arbejdspladser. Hertil kommer hele den teknologiske udvikling, som er med til at gøre skibene til mere sikre arbejdspladser, end de har været tidligere. Vi har også gennemført ændringer af bemandingsreglerne, hvori indgik hviletidsregler, som også var et vigtigt punkt.

Vi er alle sammen klar over, at arbejdsforholdene om bord på et skib eller et fiskerfartøj, som det er blevet nærmere omtalt, er

meget forskellige fra en arbejdsplads på land. På en almindelig arbejdsplads på land er man normalt kun til stede i otte timer, hvorimod man på et skib tillige sover og har sin hviletid og sin fritid om bord, uanset vejr, uanset uvejr. Søfolkene og fiskerne er i arbejdsperioden på skibene 24 timer i døgnnet. Det skal med i vurderingen af ulykker, og at dødsulykkerne også omfatter personer i deres fritid og i deres hviletid, og det er jo ikke normalt, når man vurderer dødsulykkerne på arbejdspladser på land.

Jeg føler, det er meget vigtigt – det har også allerede været omtalt – at søfolkene før mønstringen er klar over de ekstra farer, det at sejle er forbundet med. Man kan jo ikke bortforklare, at faren er større. Derfor er det meget vigtigt, at søfolkene før mønstringen har god viden om de generelle sikkerhedsforanstaltninger om bord. Alt det er som sådant ikke noget nyt. Derfor er sikkerheden for skibe og mandskab hele tiden blevet forbedret og intensiveret i de seneste år, hvad industriministeren også har redegjort for.

Den nye rapport om dødsulykker blandt søens folk har ikke de nyeste tal med, der viser udviklingen i de seneste år. Vi ved, at der er sket en meget stærk teknisk udvikling, bl.a. af fiskerfartøjer. F.eks. er der nu shelterdæk, hvilket betyder, at fiskerne ikke længere sidder på det åbne dæk og tilbereder eller ordner fiskene. Det har givet nogle andre problemer med hensyn til opmålingen af fiskerfartøjerne, som jeg føler at vi også må have løst.

Venstre er enig i, at vi fortsat skal følge og analysere sikkerheden til søs og forbedre forholdene så meget som muligt inden for de særlige rammer. Hvor kan vi sætte ind? Hvor er det vigtigt at sætte ind for at begrænse søulykkerne? Det er vigtigt, at dette arbejde fortsætter i et meget nært samarbejde med søfartens organisationer. De har ekspertise, de har en viden, som vi andre må trække på. Vi må også være klar over, at der er store forskelle mellem små fiskerbåde, fiskerfartøjer, og f.eks. containerskibe. Der er mange forskellige årsager til ulykker.

Dagsordenen fra SF kan vi tilslutte os.

Aase Olesen (RV):

[Aase Olesen]

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne takke forespørgerne for, at vi her får anledning til at diskutere ulykker til søs.

Jeg har forstået af forespørgslen, at anledningen er den midlertidige eller foreløbige rapport, som er udgivet af en række læger under Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi. Jeg synes, det er meget interessant læsning og egentlig også rystende, at der er den meget store forskel på at være beskæftiget til vands og til lands.

Vi deler helt forespørgernes ønske om at få undersøgt i højere grad, end tilfældet er i dag, årsagerne til de relativt mange ulykker. Vi mener også, det er rimeligt, at der kommer en redegørelse for, hvad man med rimelighed kan gøre for at nedbringe tallet og skitsere, hvorledes man mest effektivt og præcist kan sætte ind.

Det er klart, at der må være tale om en prioriteret indsats ud fra en analyse af ulykernes art. Jeg har hæftet mig ved, at den foreløbige rapport fremhæver, at det er vigtigt ikke kun at se på dødsulykkerne og deres årsag som sådan, men også på det, man kalder lige-ved-ulykkerne, altså dér, hvor man er lige ved at stå over for en dødsulykke, men hvor man af en eller anden grund har undgået den. Det er klart, at en sådan analyse må med i arbejdet.

Jeg vil gerne understrege, at i den undersøgelse og den redegørelse, der skal komme, forventer vi ikke at der på forhånd er ulykesårsager, som er tabu. Når jeg nævner det, er det, fordi man på et enkelt punkt i undersøgelsen kan se, at de mennesker, der har undersøgt de her ulykker, faktisk mener, at en sådan årsag findes. Jeg tænker på afsnittet på side 21 i delrapporten, som handler om ulykker for fiskere, og hvor der står »drukning i havn«. Der står, at der i den periode, man har undersøgt, er omkommet 10 fiskere på grund af drukning i havn:

»Umiddelbart er det påfaldende, at alkoholpåvirkning formentlig har haft væsentlig betydning i 6 ud af de 10 dødsulykker, der skyldes drukning i havnebassinet. På den anden side er denne omstændighed næppe synderlig profylaktisk relevant. Efter en hård arbejdsperiode eller under tvungen hvile i havn på grund af uvejr er det i hvert fald såre menneskeligt at koble fra eller lade op med lidt selskabelighed og alkoholindtagelse.

Det forekommer urealistisk at ville påvirke denne tilbøjelighed.«

Jeg ved ikke, hvor urealistisk eller ikke-urealistisk det er, men at det rent faktisk er sådan, at 60 pct. af de ulykker, der hedder »drukning i havn«, skyldes alkoholindtagelse, synes jeg dog under alle omstændigheder bør indgå. Jeg håber ikke, at der andre steder rundt omkring i systemet findes dødsårsager, som man mener skal være tabu i et oplysningsarbejde. Mig minder det i alt for høj grad om den LO-modstand, vi i den seneste tid har set imod overhovedet at beskæftige sig med drikkeri på arbejdspladsen.

Det bliver så meget mere grotesk, som man på samme side i undersøgelsen siger, at dødstillene i første omgang illustrerer det velkendte forhold, at det altid er farligt at sejle, og at man følgelig bør undgå alle handlinger, der forøger risikoen for balance-tab. Hvis man i øvrigt kender lidt til alkohollens virkninger, må jeg bare sige, at det forekommer mig en noget besynderlig betragtning.

Dette skal ikke tages som et specielt indlæg om alkohol til søs, blot for at fremhæve, at vi håber selvfølgelig, at en undersøgelse og en redegørelse for, hvad man vil gøre, ikke på forhånd har indbyggede tabuer.

I øvrigt er jeg enig med de ordførere, der har sagt, at der er tale om vidt forskellige forhold, og at vi derfor også må forudse vidt forskellige tiltag, hvad enten vi taler om de store skibe i handelsflåden eller de ansatte i fiskerflåden eller på boreplatformene.

Jeg synes, det kan være rimeligt at minde os selv om, når vi snakker bemandingsregler, selve det faktum, at de fleste arbejdspladser i dag på de store skibe i handelsflåden i virkeligheden er utrolig ensomme. Vore sømandsvisers og slageres enlige rorgængere lider i dag fælles skæbne med stort set alle andre på et stort skib i den forstand, at de er meget, meget alene. Der er næsten ingen arbejdspladser, hvor der foregår et fælles arbejde. Det gælder lige fra kabyssen til maskinrummet. Jeg synes, det er relevant at huske, også når vi diskuterer bemandingsregler, at der er grænser for, hvor langt vi kan komme ned, alene af den grund, at folk går fuldstændig alene på deres arbejdsplads.

I delrapporten påpeges også andre ting, som det kan være relevant at tage med, og som jeg går ud fra kommer med i den rede-

[Aase Olesen]

gørelse, vi skal have ifølge det dagsordensforslag, der foreligger. Jeg tænker ikke mindst på referatet af undersøgelser fra andre lande, herunder den norske undersøgelse, som er nævnt side 11 og 12, hvor den norske forfatter konkluderer, at der sker en vis uheldig selektion af folk til sømandserhvervet, og at man på ingen måde kan se bort fra specielle miljøforhold til søs.

Jeg er ikke overbevist om, at man ikke kunne gøre noget ved den ende, altså dette med den uheldige selektion af folk til sømandserhvervet. Jeg ved ikke, om det overhovedet gælder i Danmark. Man kan godt have sine forestillinger om, at sådan var det tidligere, altså underforstået: da sendte man de mest vilde krabater til søs. Det er også dem, der som regel kommer ud for ulykker. Jeg er ikke sikker på, at det er tilfældet i dag, men det er da værd at undersøge, hvis man overhovedet kan undersøge det.

Jeg går ud fra, at de forskellige tiltag, ministeren i dag har nævnt i sin tale, indgår i redegørelsen og indgår i vurderingen af, hvad der kan gøres. Det ville jo være interessant, om de mange tiltag, som nu er sat i gang her på det allerseneste, gav sig udtryk i døds- og ulykkesstatistikken.

Vi vil støtte den dagsorden, SF har foreslået. Jeg må sige, at jeg er mere end forbløffet over Socialdemokratiets holdning i denne sag.

Dohrmann (FP):

Ethvert job er jo forbundet med en vis risiko, men jeg vil da gerne give forespørgerne medhold i, at det selvfølgelig er mere farligt at arbejde til søs, på boreplatforme og andre steder, end det er f.eks. at sidde i en kontorstol hele dagen. Det ligger i selve sagens natur.

Jeg har oprigtig talt aldrig, det har partiet heller ikke, fået nogen henvendelser fra søfolk, som mener, at deres job sammenlignet med andres er særlig risikofyldt.

Jeg har gjort mig den ulejlighed at slå op i livsforsikringsselskabernes statistik over risikobetonet arbejde. De har en meget fin statistik, som placerer folk efter, hvordan de vurderer dem, og hvor stor risikoen er ved at tegne en livsforsikring for dem. Der ligger søfolkene cirka i midten. Så heller ikke livsforsikringsselskaberne mener åbenbart, at det

er så livsfarligt, som hr. Tommy Dinesen prøver at give det udseende af.

Men det er naturligvis positivt, at man sikrer bedst muligt, og det mener jeg sådan set også at man på udmærket vis har gjort, altså skippere og redere og medarbejdere imellem. Med hensyn til boreplatforme tror jeg, at der faktisk er truffet alle de sikkerhedsforanstaltninger, som tænkes kan.

Nu kan statistik jo bruges til mange ting, og jeg kunne godt høre på hr. Tommy Dinesen, at han er gået langt, langt videre. Han talte om de psykiske påvirkninger ved at være så længe om bord på et skib. Jamen selvfølgelig er der en vis psykisk påvirkning ved at skulle sejle en måned, eller hvor længe man nu er om bord, uden at komme i land, i særdeleshed med tankere, som yderst sjældent lægger til land. Men søfolkene kender jo deres job.

Hvis man vil undersøge den slags ting, skal man have en psykolog med om bord, og så skal man have lov til at undersøge, hvilken skade psykologen har taget af turen. Dernæst skal man vel til at undersøge de psykiske påvirkninger, når de folk endelig kommer i land, hvordan reaktionen er.

Sikkerheden skal selvfølgelig fremmes, hvor det overhovedet er muligt, men jeg tror, at det bedst opnås ved et samarbejde mellem medarbejderne og skipperne og rederne – i stedet for nogle store, dyre undersøgelser. Dem kan man blive ved med, og jeg tror ikke på, at de når frem til det rigtige resultat.

Jeg synes i øvrigt, det var en udmærket redegørelse, ministeren kom med, men at pålægge regeringen at foretage nogle undersøgelser, som skal afsluttes inden for et vist tidsrum, tror jeg ikke vil fremme den sag, hr. Tommy Dinesen ønsker fremmet.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Det er lidt synd for en ellers saglig debat, at der kommer disse overdrivelser fra hr. Dohrmann.

Der er ikke tale om, at der skal en psykolog om bord eller den slags ting. Men det er altså en belastning, hvis man sejler et halvt år med de samme 10, 12 eller 20 mennesker, f.eks. rundt om Afrika efter olie, og ikke kommer i land, og det er der mange der gør, hr. Dohrmann.

[Tommy Dinesen]

Jeg vil foreslå, at hr. Dohrmann, hvis ikke Fremskridtspartiet kommer ind i Folketinget næste gang, selv prøver, hvordan det er. Så kan vi få en bedre debat en anden gang, hvis hr. Dohrmann skulle komme ind igen.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Nu behøver hr. Tommy Dinesen ikke at blive personlig, men hvis han endelig bliver det, vil jeg da godt sige, at jeg har prøvet at leve under den slags forhold, ikke som sømand ganske vist, men under nøjagtig de samme forhold, og derfor kender jeg det udmærket.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti hilser den debat velkommen, SF har rejst. Jeg synes, det er udmærket, at man får trukket problemerne frem, og vi er også tilfredse med, at ministeren kommer med en redegørelse. Jeg skal ikke stå her og kommentere alle enkeltheder ud over at udtrykke fuld tilfredshed med, at vi får denne debat.

Jeg synes, det er meget væsentligt, at man understreger, at når det gælder at færdes og leve på havet, er der faktorer, som vi ikke er herrer over. Naturkræfterne kan vi søge at afbøde, men ikke gardere os helt imod. Men så er der alle de forhold, hvor vi kan gøre noget, og det er klart, at der bør gøres alt, hvad der er menneskeligt muligt, for at forudse, hvilke ting der kan ske, og for at hindre ulykker. Jeg er helt enig med fru Aase Olesen i, at det ikke kan være rigtigt, at der er ulykkesårsager, som ikke må komme med.

Kristeligt Folkeparti er meget optaget af spørgsmålet om alkohol og hele arbejdsmiljøet, og jeg tror, at alle af hensyn både til deres egen sikkerhed og deres medmenneskers sikkerhed er interesserede i, at man har regler dér. Så kan man, som det blev nævnt, komme med undskyldninger om, at når man er i land og lignende, kommer man måske ud for noget. Jeg synes, det er meget reelt, at man får oplyst, hvordan ulykkerne sker.

Så kom hr. Dohrmann og sagde, at vi ikke behøvede at have undersøgelser. Jamen vi kan jo ikke tilrettelægge noget, uden at vi har et grundlag. Vi kan stå med nogle formodninger om, at det er de og de ting.

Derfor mener Kristeligt Folkeparti, at det er vigtigt, at vi får nogle undersøgelser, der forklarer os og fortæller os, at det er de og de ting i forbindelse med arbejdsmiljø eller andre ting, der skal rettes, og som kan være med til at sikre et bedre arbejdsmiljø for dem af vore medborgere, som skal leve deres liv væk fra den faste jord og ude på havet. Det vil Kristeligt Folkeparti gerne være med til at slutte op omkring.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Livet til søs er farligt, sådan som mange allerede har været inde på. Søfolk har ifølge rapporten fra Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi 27 gange større risiko for at dø som følge af en arbejdsulykke end et gennemsnit af ansatte i land. Og det er jo rystende tal. Fiskere har oven i købet 36 gange så stor en risiko.

Ministeren omtalte bl.a., at der skulle laves en sikkerhedsorganisation, når der er 6 menige besætningsmedlemmer. Det mener jeg er klart utilfredsstillende. Der er utrolig mange skibe, hvor besætningen er meget mindre, og derfor burde antallet 6 sættes ned.

Arbejdsmiljøloven gælder ikke for søens folk, og det betyder, at arbejdsmiljøforholdene er utrolig meget dårligere belyst end for tilsvarende erhverv på land. Men spørgsmålet er jo for så vidt, om man ukritisk kan overføre arbejdsmiljøloven til søerhvervet, og det vil jeg godt sætte et spørgsmålstejn ved, fordi der er utrolig stor forskel på arbejdet på land og arbejdet til vands.

Søens folk er heller ikke omfattet af samme arbejdsskaderegistreringssystem som øvrige lønarbejdere, og der eksisterer ikke en bedriftssundhedstjeneste for søens folk. Ulykkesrapporteringen for fiskere og søfolk er som sagt meget mangelfuld. Der er ikke rapporteringspligt til Arbejdstilsynet eller Statens Skibstilsyn for arbejdsulykker, der medfører uarbejdsdygtighed én dag eller mere, sådan som man faktisk har pligt til, når der sker ulykker i land. Derfor er vores viden meget mangelfuld.

Hvad gør man så ved det? Ja, umiddelbart er der flere ting, man kan stille op. Jeg synes, at hr. Tommy Dinesens dagsorden er meget bred. Jeg mener, det er rigtigt at sige, at der på grund af den manglende viden skal kom-

[Elisabeth Bruun Olesen]

me en redegørelse. Jeg kunne godt have ønsket mig, at det kunne gå hurtigere.

Jeg kunne også godt have ønsket mig, at man havde defineret lidt bedre, hvad et godt arbejdsmiljø er. Hvordan skal det arbejdsmiljø, man vil sikre søfolk, fiskere og forhyrede på olieplatforme, være? Det er jeg faktisk ikke specielt tryk ved at overlade til en borgerlig industriminister.

På den anden side udtrykte hr. Tommy Dinesen nogle ting. Hr. Tommy Dinesen sagde, at man ønskede en bedriftssundhedstjeneste for søfart, fiskeri og offshorevirksomhed, og det er jeg enig i.

Jeg synes også, der var nogle andre ting, man kunne gøre. Man kunne lave et indberetningssystem for ulykker til søs, der var ligesom indberetningssystemet vedrørende arbejdsulykker i øvrigt.

Man kunne også sige, at der skulle en bedre sikkerhedsuddannelse til, sådan at de, der er ude at sejle, skal have en obligatorisk sikkerhedsuddannelse, før de går i gang.

Så blev der fra Socialdemokratiets side sagt, at hr. Tommy Dinesens dagsorden blokerede for et socialdemokratisk forslag. Nu er det jo for så vidt lidt svært at diskutere noget, man faktisk ikke ved ret meget om, fordi det ikke er fremsat endnu. Det er i alle tilfælde ikke officielt kendt for Folketingets medlemmer.

Jeg vil sige det på den måde, at jeg går ud fra som givet, at den dagsorden, som hr. Tommy Dinesen har foreslået, er i overensstemmelse med søfolkenes ønsker. Jeg går også ud fra som givet, at det er det, de selv ønsker. De ønsker en redegørelse, fordi de selv mener, at den viden, man har i dag, er mangelfuld, og at det arbejdsmiljø, man skal fremme, skal fremmes i samarbejde med dem, der arbejder til søs, og at man ikke umiddelbart kan sige, at det er arbejdsmiljøloven, som den gælder på land, der ukritisk kan overføres til arbejdet til søs.

Der er sat en lang tidsfrist på hr. Tommy Dinesens dagsorden. Spørgsmålet er, hvordan Socialdemokratiet mener at hr. Tommy Dinesens dagsorden skulle kunne blokere for et socialdemokratisk ønske, og hvilke tidsterminer Socialdemokratiet har. Regner Socialdemokratiet med, at et beslutningsforslag, som ikke kan blive behandlet i denne samling, men først i næste samling – og det vil altså sige et beslutningsforslag, der først skal

følges op af et lovforslag – i virkeligheden fremmer tingene hurtigere end hr. Tommy Dinesens dagsorden?

Det kan jeg ikke umiddelbart se, og indtil jeg får en kvalificeret forklaring på det, vil jeg sige, at VS kan støtte SFs dagsorden.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til fru Elisabeth Bruun Olesen, at et beslutningsforslag fremsat af Socialdemokratiet, efter at vi havde stemt for dette dagsordensforslag, ville betyde, at Socialdemokratiet ville acceptere, at der ikke blev gjort noget ved sagen før efter 1989. Vi synes ikke, at det er rimeligt af os at stemme for et dagsordensforslag, som vi mener udsætter den politiske afklaring af sagen til 1990.

Den politiske afklaring mener vi at vi kunne have fået ved en behandling af et beslutningsforslag her i Folketinget, således at vi i hvert fald vinder et år for igangsættelsen af det her.

Baggrunden er altså, at hvis Socialdemokratiet stemte for dette dagsordensforslag, var der ingen mening i, at vi kom med et beslutningsforslag, som kunne tage fat i sagerne med det samme.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Spørgsmålet er, om det socialdemokratiske forslag overhovedet bliver behandlet i denne samling. Vi har jo ikke ret mange arbejdsdage tilbage. Jeg kan ikke se andet, end at det bliver behandlet i næste samling, og så skal der laves et lovforslag på baggrund af et beslutningsforslag, og der er ikke nogen tidsterminer i det.

Herudover vil jeg stadig væk sætte spørgsmålstegn ved, om det er den rigtige løsning at sige, at arbejdsmiljøloven, sådan som den er, skal gælde for arbejdere til søs. Det ved jeg, for at sige det ærligt og redeligt, simpelt hen ikke nok om, men da jeg regner med, at hr. Tommy Dinesen har et større kendskab til det, end jeg har, vil jeg godt have hr. Tommy Dinesen til at præcisere, hvorfor arbejdsmiljøloven ikke, som den er, simpelt hen firkantet kan sættes ned over arbejdet til søs.

Industriministeren (Nils Wilhjem):

Et af de punkter, som er blevet diskuteret mest under debatten her i dag, er spørgsmålet om den undersøgelse, som vi vil foranstalte i forlængelse af den bedre registrering, der kan ske af ulykker til søs.

Jeg vil gerne forsikre over for dem, der har været inde på, hvorvidt der eventuelt skulle foreligge områder, der, som fru Aase Olesen sagde, var tabuområder, at det er der ikke tale om. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde under dette punkt i min indledende tale. Jeg sagde, at det edb-net, der er under etablering for søfartsadministrationen, forventes at kunne blive operativt i løbet af dette år, og hermed vil der være skabt bedre muligheder for en systematisk behandling af oplysninger om arbejdsskader til søs. Når dette er sket, vil jeg fastsætte regler om indberetning af arbejdsskader og drage omsorg for, at disse indberetninger bliver statistisk bearbejdet og underkastet den nødvendige lægelige vurdering. I disse bemærkninger, som er ganske generelle, ligger naturligvis, at alle skader i så henseende vil komme med ind under behandlingen.

Lad mig så blot – ikke for at være polemisk, men for at gå ind i denne diskussion om, hvad der nu tager længst tid, en forespørgsel eller et beslutningsforslag, hvilket vel nok er en diskussion om, hvem der har initiativet – sige, at i så henseende vil regeringen ikke sidde med hænderne i skødet. Vi er, som jeg har gjort rede for i min tale, operative på dette felt. Vi er fremme, vi træffer beslutninger, og det vil vi blive ved med, ganske som det er vores intention at gøre det, uanset hvad der kommer af forespørgsler eller beslutningsforslag på dette område.

Tommy Dinesen (SF):

Fru Elisabeth Bruun Olesen spurgte om et par ting, og det kan måske være svært at forklare herfra. Men hvis man tænker sig den situation, at man skal male udenbords eller man skal male forkanten af et skibs aptering – det er ligesom forkanten på Folketinget – så vil man andre steder sætte en masse gældere og stativer op. Det kan man ikke til søs på grund af slingerage, altså at skibet gynger osv. Så det vil ryge ud over siden. Det er for at tage ét eksempel; der kan gives mange flere. Man kan således ikke arbejde

med masker og sådan noget nede i tanke, som tit er meget små.

Jeg kan ikke komme med alle eksemplerne her, for det er lidt teknisk. Måske skulle industriministeren arrangere en tur for nogle af Folketingets medlemmer, så man bedre kunne se, hvad det var, det drejede sig om. Det ville jeg i hvert fald foretrække.

Jeg mener heller ikke, at der skal være nogen tabuemner, og for at det ikke skal blive hængende – det kunne jeg godt blive lidt bange for – at der er ret meget alkohol til søs, vil jeg godt sige her, at normalt på de store skibe og på fiskerbåde er der ikke noget alkohol. Det er det almindelige, og på de større skibe, f.eks. A. P. Møllers, kan man få 2 øl om dagen, og det er der vist ikke nogen der tager skade af, tværtimod.

Så vil jeg godt sige til Socialdemokratiet, at jeg vil håbe, at man stemmer for dette dagsordensforslag. Hvis der kommer en redogørelse, mener jeg, at den kommer ved årsskiftet til næste år, og så kan man jo nå at lave nogle lovændringer, som kan vedtages inden 1989. Sådan ser jeg det, og dér tror jeg ikke beslutningsforslaget kan være meget hurtigere.

Så vil jeg gerne sige tak til VS og i øvrigt de borgerlige ordførere. Det har været en behagelig debat, synes jeg, og jeg er da glad for, at der sker noget på dette område. Det var det, der var ønsket fra SFs side, og det går jeg også ud fra er det, der nu vil ske.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal prøve at svare på en del af det, der er blevet fremført, og jeg skal også prøve på at udrede nogle af de spørgsmål, der er blevet rejst over for mig.

Jeg vil godt starte med den problemstilling, man nu prøver på at køre det op til, nemlig at en politisk beslutning truffet inden 1988 er en umulighed, hvis man skal tage efter dagsordenen, som den er formuleret.

Jeg har forstået på industriministeren, at han ønsker at gå langt videre, end SF ønsker i sin dagsorden. Jeg har endvidere forstået, at det gør man også fra konservativ side, det gør man også fra Venstres side, og det gør man også fra Kristeligt Folkepartis side, og jeg har også forstået, at det samme gælder VS.

[Ole Vagn Christensen]

Men når det derimod drejer sig om de Radikale, er man mere interesseret i undersøgelser, ligesom der er lagt op til her. Det var jo det, det hele gik på, og måske lå der også en lille mistænkeliggørelse af det, der var grundlaget for disse arbejdsulykker, i det, fru Aase Olesen her fremførte.

Fru Aase Olesen kunne jo heller ikke dy sig for at drage LO og DA ind i det. Nu er det altså ikke organisationerne, der bestemmer rundt omkring på de danske arbejdspladser. Der er jo sikkerhedsorganisationer, der er systemer, der er fagforeninger og der er arbejdsgivere rundt omkring på de danske arbejdspladser, som udmærket kan klare disse situationer, så det synes jeg skal siges i denne forbindelse. De er ikke nogle overranger, hvad mange prøver på gøre dem til. Det forholder sig på lignende måde med det, der foregår inden for søfarten. Derfor synes jeg, det er meget, meget nedslående, at man er tilfreds bare med undersøgelser og så med en handlingsplan, som kan blive lagt frem i 1988.

Så skal jeg sige til det, der blev spurgt om fra VS' side, at vi har interesseret os meget for det, der sker også på fiskerisiden. Det er faktisk dér, de alvorlige problemer er, og vi forstår ikke den modstand, der er imod, at vi simpelt hen siger, at disse mennesker skal have den samme tryghed som den, man har, når man arbejder på land, og hvorfor det ikke må være målsætningen for os alle sammen.

Vores beslutningsforslag indeholder de ting, som vi føler bør foretages. Det kan da godt være, at det kan blive nødvendigt at stramme det op til et lovforslag, når vi mødes igen, og at det efter al den goodwill, vi her har mødt fra de forskellige partier over for de synspunkter, der ligger i vores beslutningsforslag, skal gå langt, langt hurtigere end at få vedtaget et beslutningsforslag.

Derfor vil jeg gerne sige, at de, der stemmer for denne dagsorden, sådan som dagsordenen er formuleret, altså er med til at cementere, at resultatet kan blive, at der først sker noget til januar 1989.

Jeg mener ikke, at der fra forespørgernes side overhovedet har været snakket med dem, der arbejder i SiD, og det vil sige fiskerne, i denne forbindelse, for så ville man have fået at vide, at der fra deres side arbejdes med netop de ting, som vi har med i vo-

res beslutningsforslag. Det har de længe næret ønske om, og situationen er altså, at man vil være med til at sige til disse mennesker, at her sker der først noget i 1989.

Men vi kan så have en tro på, at der ikke er nogen, der vil stå ved den dagsorden, som man nu vedtager, og jeg kunne forstå på industriministeren, jeg kunne forstå på Det Konservative Folkeparti, på Venstre og på VS, at man sådan set har et ønske om at komme hurtigere i gang end det, der her er foreslået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 60 af Tommy Dinesen (SF) (se foran) vedtoges med 83 stemmer (KF, V, SF, RV, CD, KRF og VS) mod 1 (FP); 33 (S) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.07

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 1210

1) Til statsministeren af:

Tinning (VS):

»Vil statsministeren anbefale regeringsmedlemmerne generelt at indføre den praksis, at afgivne betænkninger returneres til forfatterne til en grundig høring?«

Skriftlig begrundelse

Med mere end et års forsinkelse afgav Kulturministeriets breddeidrætsudvalg i sidste måned sin betænkning. Dermed er beslut-

[Tinning]

ningsgrundlaget i orden. Nu er det politikerens tur. Der skal tages stilling til de forskellige forslag til forbedring af breddeidrættens vilkår.

Den situation kan kulturministeren tilsyneladende ikke lide. I den redegørelse om breddeidrætten i Danmark, han har givet Folketinget, er hovedkonklusionen:

»Betænkningen vil nu blive sendt til en grundig høring i Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, idrætsorganisationerne, Dansk Ungdoms Fællesråd, Friluftsrådet og andre.«

Men både Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og idrætsorganisationerne har været direkte repræsenteret i breddeidrætsudvalget. De er altså medforfattere til betænkningen og har bl.a. haft mulighed for at afgive mindretalsudtalelser.

Der er tilsyneladende tale om en usædvanlig klodset forhalingsmanøvre, når kulturministeren nu satser på en grundig høring, der i hovedsagen skal finde sted blandt de allerede hørte. Idrætspolitisk er fremgangsmåden aldeles tåbelig.

Spørgsmålet tager sigte på at afklare, om der er tale om en ny praksis, som statsministeren kan give sin generelle anbefaling.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Spørgsmålet er vist stillet i anledning af den høring, som kulturministeren har bebudet i redegørelsen om breddeidrætten, og jeg vil da gerne sige, at den praksis, kulturministeren følger i denne sag, er helt i overensstemmelse med, hvad man plejer at gøre. Og ellers er det vist rimeligt, at jeg henviser til det svar, kulturministeren giver på hr. Tinnings spørgsmål om samme emne.

Tinning (VS):

Jeg fik egentlig ikke fat i statsministerens svar, for statsministeren siger, at det, kulturministeren gør, er helt i overensstemmelse med det, man plejer at gøre.

Det er i hvert fald forkert. Jeg bebrejder ikke statsministeren, at han ikke har sat sig ind i denne sag – den hører trods alt under kulturministerens område – men når statsministeren ligefrem fremturer med noget, som er direkte forkert, synes jeg måske nok, vi kommer ud på kanten af, hvad der er sjovt.

Men jeg vil da så bede statsministeren bare sige enten ja eller nej til det, jeg har spurgt om, nemlig om statsministeren vil anbefale regeringsmedlemmerne at indføre den praksis, at afgivne betænkninger returneres til forfatterne til en grundig høring.

Og så vil jeg godt hjælpe statsministeren lidt. Det er selvfølgelig meget normalt, at man sender afgivne betænkninger til høring, ja. Men det er ikke særlig normalt, at man sender afgivne betænkninger tilbage i hovedet på *forfatterne* til grundig høring. Og det er det, sagen drejer sig om. Det blev måske lidt omstændeligt, men nu tror jeg, statsministeren har haft mulighed for at forstå det, og så ser jeg frem til svaret.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har inden spørgetiden sat mig grundigt ind i det emne, hr. Tinnings spørgsmål drejer sig om. Det er jeg meget glad for, for hvor ville jeg ellers være blevet forvirret, hvis jeg skulle have taget hr. Tinnings oplysninger som basis.

Det, jeg har sagt, er naturligvis rigtigt. Det er kutyme, at man, når en sådan betænkning foreligger, sender det samlede slutresultat til alle implicerede og interesserede parter. Så kan man få deres udtalelse, og det kan man jo nu også om den redegørelse, kulturministeren har afgivet til Folketinget.

Jeg synes, det er helt på sin plads, når nu breddeidrætsbetænkningen foreligger, at man sender den til udtalelse hos en lang, lang række organisationer, som ikke har været medforfattere, som ikke har haft medlemskab af udvalget. Og jeg behøver ikke at anbefale andre ministre at anvende den samme praksis, for det har de i forvejen gjort i årtier.

Tinning (VS):

Åh, hold nu op! Eliteidrætsbetænkningen, hr. statsminister, blev hverken sendt til høring eller til grundig høring hos idrætsorganisationerne, uanset at de også på det punkt var med i arbejdet, præcis som de har været i breddeidrætsbetænkningen. Det må så være, fordi kulturministeren på daværende tidspunkt gjorde alt andet, end hvad der var normal praksis, endda uden at statsministeren eller andre reagerede. Det fortaber sig jo i tåger.

[Tinning]

Men jeg tror, jeg må tage til takke med, at statsministeren sådan set hverken vil anbefale eller lade være med at anbefale regeringsmedlemmerne noget, fordi statsministeren tror, at de går rundt og gør noget, som er normalt; det gør de så ganske vist ikke, ved vi andre, men jeg tror ikke, vi kommer længere.

Jeg vil blot foreslå statsministeren at undersøge, hvordan man egentlig behandler betænkninger i den siddende regering.

Jimmy Stahr (S):

Statsministeren brugte vendingen, at man sender betænkningerne ud til andre organisationer til høring. Det synes jeg i og for sig lyder rimeligt nok, men sådan som jeg læser betænkningen, henviser kulturministeren jo faktisk til, at man vil sende den ud til, og så nævner han organisationerne, og så nævner han netop de organisationer, der har skrevet betænkningen.

Derfor kan jeg godt forstå, hvorfor hr. Tinning spørger om det. Man kunne vel også sige, at hvis statsministeren havde ret i, at det var til andre, så var det måske rimeligere, men når der faktisk som eksempel på, hvem den skal sendes ud til, står nøjagtigt de organisationer, som har været med til at skrive den, så kan man måske ligesom hr. Tinning undre sig lidt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1215

2) Til *justitsministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren sikre, at det kommende lovforslag om produktion og eksport af krigsmateriel ikke gør det lovligt at sælge våben til lande i krig?«

Skriftlig begrundelse

Folketinget vedtog tirsdag den 19. maj i år en folketingsbeslutning, der opfordrer regeringen til at udarbejde nyt forslag til lov om produktion og eksport af krigsmateriel.

Under debatten ved anden behandling opstod der tvivl om rækkevidden af dette forslag, idet ministeren mente, at der lægges

op til en udvidelse af kredsen af lande, hvor til danske firmaer må eksportere våben.

Dette bekræftes i en artikel i Information den 22. maj 1987. Her oplyses, at Justitsministeriet vil udarbejde det ny lovforslag således, at det bliver lovligt at eksportere til lande i krig, blot krigen føres i selvforsvar. Dette er en udvidelse i forhold til hidtidig praksis.

De fleste lande, der fører krig, vil altid påstå, at de handler i selvforsvar. Ifølge Information får danske våbenproducenter mange henvendelser fra krigsførende lande med ønske om våbenkøb. Det kan dreje sig om lande som Iran og Irak eller lande i spændingsområder som Pakistan, Taiwan og Saudi-Arabien.

Det kan næppe have været hensigten med Det Radikale Venstres beslutningsforslag, at Danmark skulle udvide kredsen af lande. Derfor kan problemet løses på den måde, at ministeren udarbejder lovforslaget således, at denne udvidelse undgås.

Albrechtsen (VS):

Sagen er, at flertallet i Folketinget er kommet til uden at ville det at lægge stemmer til en reel udvidelse af danske firmaers adgang til at eksportere våben. Partierne troede, at det beslutningsforslag, de var med til at vedtage den 19. maj, betød en indskrænkning i kredsen af lande, som danske firmaer må eksportere våben til, og nu viser det sig altså, at det i virkeligheden medfører en alvorlig udvidelse.

Derfor synes jeg, den enkleste løsning må være, at ministeren, når han nu skal udarbejde det konkrete lovforslag, udarbejder det efter de intentioner, som flertallet havde, og ikke efter det, man kom til at vedtage.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Albrechtsens spørgsmål lyder jo: »Vil ministeren sikre, at det kommende lovforslag om produktion og eksport af krigsmateriel ikke gør det lovligt at sælge våben til lande i krig?«, og dertil må jeg svare, at det kan jeg på ingen måde sikre, for så ville jeg ikke følge den folketingsbeslutning, der blev vedtaget for nogle få dage siden.

Der står jo i punkt 2 i folketingsbeslutningen om produktion og eksport af krigsmateriel, der oprindeligt var fremsat af Det Radi-

[Justitsministeren]

kale Venstre, at krigsmateriel kun kan eksporteres til lande, om hvilke der ingen anledning er til at antage, at de vil anvende våbnene i strid med FN-pagten eller til intern undertrykkelse.

Det ville således være i strid med folketingsbeslutningen at udforme den kommende lov på en sådan måde, at der ikke kan eksporteres krigsmateriel til lande, som vil bruge krigsmateriellet til en krig, der er i overensstemmelse med FN-pagten, og derfor må jeg altså besvare det stillede spørgsmål med et nej.

Jeg er jo nødsaget til at rette mig efter, hvad beslutningsforslaget indeholder i teksten, og hvis hr. Albrechtsen mener, at der er vedtaget noget andet end det, man regner med, eller det, der står i teksten, så vil jeg da gøre opmærksom på, at jeg netop for at præcisere, hvad der står i teksten, ved anden behandling redegjorde for den udvidelse, der er tale om. Men min opgave er nu at udforme en lovgivning i overensstemmelse med beslutningsforslagets tekst.

Albrechtsen (VS):

Jo, men problemet var, at repræsentanterne for folketingsflertallet ikke rigtig troede på ministeren, da han præciserede, hvad det gik ud på. Men nu er problemet jo altså også, at det er ministeren, der som minister foretager den konkrete udformning, og han følger altså det, som var hans udlægning under debatten. Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om han så ikke i det mindste vil sikre, at den udformning, der kommer, bliver sådan, at der ikke sker en udvidelse af den nuværende mulighed for våbeneksport.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde under debatten den 19. maj, at der ikke var nogen som helst tvivl om, at dette her skulle være en begrænsning. Hr. Ole Espersen sagde også, at dette ikke var nogen opfordring til øget eksport. Der var altså et flertal, der tilkendegav en anden forståelse af det, end ministeren har.

Så vil jeg også gerne spørge ministeren, om det ikke er korrekt, at den nuværende retningslinje, som man følger i ministeriet, faktisk er, at Danmark ikke eksporterer våben til lande, hvor man risikerer at de bliver brugt.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er rigtigt, at den nuværende praksis er den, at hvis et land er i krig, så eksporterer vi ikke våben til det pågældende land, medmindre der er en garanti for, at de ikke anvendes til en sådan krig. Her er altså en ændring i det beslutningsforslag, der er vedtaget.

Nu skal jeg jo ikke på nogen måde gentage andenbehandlingen, og jeg ønsker heller ikke at komme ind på bemærkninger, der er fremsat af medlemmer, der ikke er til stede her i salen. Jeg vil kun sige, at den udvidelse, jeg talte om, mener jeg er soleklar, og den er jo også indeholdt i et dokument, der blev uddelt inden debatten til i hvert fald retsudvalgets medlemmer, en skrivelse fra Udenrigsministeriet, der indeholdt de oplysninger, jeg også her har gjort opmærksom på.

Det er jo sådan, det ved hr. Albrechtsen, at hvis et beslutningsforslag er vedtaget i Folketinget, så har vi haft den praksis i denne regering, at vi følger beslutningsforslaget, og det vil jeg altså også gøre.

Administrationen af loven, når der er vedtaget en lov, er noget, man kan tale om til den tid. Det var vel væsentligt, det, der var fremme under andenbehandlingen, men det er jo meget tidligt at tale om administrationen af en lov, der endnu ikke er under forberedelse.

Albrechtsen (VS):

Jeg må jo indrømme, at det er vanskeligt at bede ministeren om ikke at følge en folketingsbeslutning, men jeg vil godt bede ministeren så i det mindste erklære sig enig med mig i, at det faktisk er meget uheldigt, at et flertal kommer til at vedtage noget andet end det, man tror man vedtager, og at det i den situation kunne være en opgave for os andre – ministeren og VS – at være med til at sikre, at det, flertallet faktisk ville, også bliver det, der bliver gennemført i praksis.

Men hvis ministeren ikke vil det, så må VS jo tage kontakt til flertallet for at få lavet det her om. Det bliver jo så en meget omstændelig procedure.

Jeg synes ikke, det kan være rigtigt, at sagen ender med, at man pludselig skal give danske våbenfirmaer ret til at eksportere til Pakistan eller andre steder, hvor der kan opstå krig og våbnene kan blive brugt. Men så

[Albrechtsen]

må vi andre jo gå videre med sagen og få det hele lavet om. Det kræver en ny folketingsbeslutning osv. Det er utrolig omstændeligt. Det er mærkeligt, at ministeren ikke vil medvirke til en lidt mere smidig fremgangsmåde.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg beder medlemmerne om at bemærke den røde lampe.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jamen jeg har ingen mulighed for en smidig fremgangsmåde. Når der er en udformet tekst, så angiver den, hvad beslutningsforslaget drejer sig om, og det må jeg følge. Jeg har ikke den klarhed, hr. Albrechtsen mener at have med hensyn til, at de, der stemte for forslaget, har en anden opfattelse. Jeg hørte nogle bemærkninger; jeg mener at de mest gik på det administrative, og det kan vi jo tale om til den tid, når lovforslaget er udformet og jeg har fremsat det her i Folketinget.

Endelig må jeg sige til hr. Albrechtsen, at den klarhed, der efterlyses, kunne jeg ikke give på anden måde, end det er sket. Udenrigsministeriets skrivelse gik videre inden andenbehandlingen, som man kender det, og for en sikkerheds skyld gik jeg på talerstolen og sagde: det betyder en udvidelse i forhold til den nuværende praksis. Mere kan jeg altså ikke give af oplysninger i en sådan situation. Og trods denne skrivelse og trods mine udtalelser vedtager Folketinget alligevel med stort flertal den pågældende folketingsbeslutning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1211

3) Til *ministeren for kulturelle anliggender* af:

Tinning (VS):

»Overvejer ministeren at udsende høringsvarene over breddeidrætsbetænkningen til gensidig kommentering hos de høringsberettigede parter?«

Skriftlig begrundelse

I den redegørelse, som ministeren har givet Folketinget om breddeidrætten i Danmark, er hovedkonklusionen:

»Betænkningen vil nu blive sendt til en grundig høring i Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, idrætsorganisationerne, Dansk Ungdoms Fællesråd, Friluftsrådet og andre.«

Det er en temmelig klodset forhalingsmanøvre, al den stund både Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og idrætsorganisationerne har været direkte repræsenteret i breddeidrætsudvalget og altså er medforfattere til betænkningen. Og idrætspolitisk er fremgangsmåden aldeles tåbelig.

I sin redegørelse siger ministeren til sidst:

»Resultatet af denne høring og den offentlige debat om breddeidrættens vilkår og fornyelse vil herefter lede frem til de forslag, der idrætspolitisk vil kunne gennemføres, forhåbentlig med virkning allerede i løbet af 1988.«

Breddeidrætsudvalget er allerede forsinket med over et år i forhold til udvalgets kommissorium, og nu skal det hele forhales med en grundig høring, der i hovedsagen skal finde sted blandt de allerede hørte. På den baggrund må det lille ord »forhåbentlig« give bange anelser og anledning til spekulationer over, hvad ministeren mon finder på næste gang i sine anstrengelser for at undgå en klar idrætspolitisk stillingtagen til breddeidrættens vilkår.

Spørgsmålet tager sigte på at hjælpe disse spekulationer en anelse på vej.

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Jeg kan se, at dette er samlingens spørgsmål nr. 1211, og som så mange af de 1210 foregående spørgsmål er det jo nok ikke blot stillet for at opnå et klart ja eller nej, for så ville det blive et nej. Naturligvis vil jeg ikke begynde sådan en senden frem og tilbage af høringssvar.

Men når jeg nu skal behandle dette spørgsmål, endda to gange i dag, så kan jeg oplyse, at breddeidrætsudvalget i sit arbejde har været i kontakt med en lang række organisationer og grupper, der arbejder med idræt. De fleste af dem har ikke været repræsenteret i udvalget. De har haft lejlighed til at udtale sig og fremsætte forslag under udvalgsarbejdet. Derfor synes jeg, de har en naturlig interesse i også at få lejlighed til at udtale sig om den endelige betænkning.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Jeg ved, at idrættens organisationer har taget initiativ til, at betænkningen nu drøftes i idrættens verden både lokalt og centralt. Jeg har været med til det første store møde og skal med til et igen om få uger, hvor de altså selv mener, at de har brug for at drøfte disse ting. Hvad er derfor mere naturligt, end at idrættens organisationer nu får lejlighed til at fremføre de synspunkter, som denne debat vil frembringe, oven i købet efter at der er begyndt en politisk stillingtagen?

For mig er det heller ikke helt uden betydning, at de hørte parter samtidig får lejlighed til noget andet, nemlig til at udtale sig om regeringens redegørelse og den deri indeholdte prioritering af udvalgets forslag. Betænkningen vil derfor nu blive udsendt, også fordi man derved får redegørelsen med.

Det er ikke forhalingsmanøvre, det er et nødvendigt led i en åben debat om betænkningen, og såfremt de berørte parter ikke nu fik lejlighed til at udtale sig, så synes jeg, at det ville være en gammeldags og også en centralistisk holdning, som jeg i hvert fald godt vil bryde.

Tinning (VS):

En del af de spørgsmål, vi stiller, er jo begrundet i, at ministre ind imellem foretager sig komplet ufattelige ting; det kunne vi jo bare lade dem gøre i fred og ro. Men når jeg har stillet spørgsmålene, er det selvfølgelig, fordi jeg godt vil prøve at finde ud af, hvad der foregår.

Ministeren har fuldstændig ret i, at det er vigtigt med en offentlig debat omkring disse sager. Derfor var det også en god ting, at der var en offentlighedsfase, imens breddeidrætsudvalget sad og skrev på sin betænkning. Det var den, der var hovedårsagen til, at betænkningen blev forsinket med et helt år.

Og det, der nu sker, er så – siger ministeren – at nu skal vi høre, hvad en række folk rundt omkring mener ikke alene om breddeidrætsbetænkningen, men også om ministerens redegørelse.

Men det, der er komplet ufatteligt og faktisk er endnu mere ufatteligt efter ministerens svar, er følgende: ministeren sender betænkningen til høring, grundig høring, i Kommunernes Landsforening. Jamen de er medforfattere. Hvorfor sender man en betænkning

til grundig høring hos nogle folk, der har skrevet med? Til Amdtsrådsforeningen, de er medforfattere. Til idrætsorganisationerne, de er medforfattere. Det er derfor, at jeg spørger: hvad i alverden er meningen? Jeg går ud fra, at ministeren kan bekræfte – og jeg vil godt bede ministeren gøre det – at eliteidrætsbetænkningen ikke blev sendt til nogen grundig høring. Jeg spørger om det, fordi statsministeren før rodede sig ud i jeg ved ikke hvad, da han skulle prøve at skabe klarhed.

Jeg vil godt sige, at jeg synes, det er fint med denne offentlige debat. Men hvis ministeren nu lagde sig fast på ikke at sende noget som helst til grundig høring, hvad ville der så ske? Der ville ske det, at interesserede parter ville diskutere breddeidrætsudvalgets betænkning og ministerens redegørelse, alt sammen frem til, at ministeren kunne komme med nogle lovinitiativer i det førstkomende efterår.

Nu blinker den røde lampe. Jeg skal re-spekttere formandens henstilling og vende tilbage, når ministeren har svaret.

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Ministre kan komme til at foretage sig mærkværdige ting eller ting, som ser mærkværdige ud, i hvert fald hvis de tolkes sådan. Jeg har ikke foretaget mig noget mærkværdigt her, for jeg har gjort netop det, hr. Tinning efterlyser, nemlig sørget for, at der kommer en løbende debat. Det hindrer ikke, at vi samtidig drøfter tingene her. Jeg har lagt min egen redegørelse frem, så den indgår også i betænkningerne. Det er ikke nok, at der sidder folk i et udvalg og skriver betænkning, selv om de kommer fra Kommunernes Landsforening eller fra Amdtsrådsforeningen, for nu er vi kommet til en fase, hvor de politiske beslutninger skal træffes. De personer, som har siddet, enten det er fra den ene eller den anden side, i et sådant udvalg, har ikke haft bindende mandat til at beslutte, hvilke af forslagene de vil være med i en prioritering af, og som kan komme ind i debatten, efter at vi er kommet dette skridt videre. Men jeg er da glad for, at hr. Tinning sætter pris på den offentlige debat, som derved kommer til at foregå.

Jimmy Stahr (S):

Jeg synes også, det er godt med en offentlig debat. Men der har været en offentlig-hedsfase, og så har nogle organisationer skrevet en betænkning – det er allerede anden omgang offentlighed, om jeg så må sige – og nu sender vi det ud igen, og så vil der komme nye høringssvar ind, som måske bevæger sig fra øst til vest. Vil ministeren så ikke meget let komme i den situation eller kan i hvert fald bringe sig selv i den situation, at han må sige: nu må jeg lave en ny redegørelse på grundlag af de nye høringssvar, der er kommet ind? Når så det er sket, kan ministeren sende den nye redegørelse ud til høring, og så kommer der nye svar ind osv. Jeg vil bare høre, om ministeren ikke har forståelse for, at man kan få en fornemmelse af, at der er tale om en forhalingsproces.

Tinning (VS):

Ministeren bekræftede ikke, at eliteidrætsbetænkningen ikke blev sendt til sådan en grundig høring. Jeg forstår godt, at ministeren overhovedet ikke nævnte den sag, for hvis ministeren gjorde det, faldt resten af ministerens svar jo uhjælpeligt til jorden som en vingeskudt fugl.

Det, dette desværre drejer sig om, er, at kulturministeren simpelt hen ikke kan nørkle sig sammen til at beslutte sig for, hvad han skal mene, og derfor laver han sådan en forhalingsmanøvre.

Jeg synes, det er udmærket med offentlig debat, men det, jeg sagde, var, at selv hvis ministeren ikke havde sendt noget som helst til grundig høring, havde han selvfølgelig fået sin offentlige debat alligevel, og det er en god ting. Det, ministeren kunne have gjort for at fremme den offentlige debat, det var at give nogle klare signaler i sin redegørelse, som ikke er en beslutning, men som er en redegørelse om, hvad ministeren mener, og den kunne man så forholde sig til i den løbende offentlige debat.

Nu får vi en debat om alle disse spørgsmål på mandag, så der er ingen grund til at trække det i langdrag, men jeg vil bede ministeren utvetydigt bekræfte, at eliteidrætsbetænkningen ikke blev sendt til nogen for grundig høring, til trods for at der også i den sammenhæng kunne være al mulig grund til en løbende offentlig debat. Jeg vil også bede

ministeren, hvis det overhovedet er muligt, forsøge at forklare, hvorfor den ikke blev sendt til en sådan høring.

Ministeren for kulturelle anliggender (H. P. Clausen):

Når jeg ikke tog eliteidrætsbetænkningen op i mit første svar, var det, fordi den røde lampe blinkede faretruende, og det vil den også komme til, hvis jeg skal give et udtømmende svar på, hvordan man forholdt sig med den. Det, der er afgørende, er, hvordan jeg selv forholder mig til den nuværende betænkning, for det er den og redegørelsen, jeg har ansvaret for.

Når der er tale om en bredde, som vi har her, med den folkelige idræt, de mange foreninger, der er involveret, er den offentlige debat en nødvendighed. Det er ikke en forhaling, for hvis det var det, der lå i det, var det da rigtigt. Vi får jo den politiske debat samtidig med redegørelsen, så det bliver ikke en forhaling. Når vi er kommet igennem den behandling, vi skal have nu i første omgang, bliver der mulighed for at gå videre med sagen, samtidig med at vi efter sommerferien har de meldinger, vi får tilbage fra de møder, som allerede er sat i gang, og hvori mange af os sikkert kommer til at deltage.

Men hvis man vil opfatte det, som om en minister gør sære ting, ja, så gør en minister sære ting; det er opfattelsen, der bestemmer det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1223

4) Til *miljøministeren* af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren støtte det irske forslag til Pariskommissionen om, at det britiske oparbejdningsanlæg Windscale/Sellafield skal lukkes?«

Skriftlig begrundelse

Nordisk Ministerråd besluttede i forbindelse med Nordisk Råds session i Helsingfors i februar dels at støtte et irsk forslag om, at bl.a. Windscale skal anvende den bedste tilgængelige teknologi til forhindring af radioaktiv forurening af havet, dels at sende en

[Margrete Auken]

protest til, den britiske regering på baggrund af planerne om at udvide et oparbejdningsanlæg i Dounraye i det nordlige Skotland. Baggrunden for protesten var bl.a., at Dounrayeværket selv med den bedste tilgængelige teknologi vil være en trussel mod fiskerierhvervet og befolkningen i Nordatlanten.

Den irske regering har nu udvidet sit forslag med et krav om, at Windscale skal lukkes efter en enstemmig vedtagelse i det irske parlament den 3. december 1986.

Baggrunden for det irske forslag er dels de rutinemæssige udledninger til hav og luft, der har gjort Det Irske Hav til det mest radioaktive i verden, dels de utallige uheld på værket – mere end 270 indtil marts 1982 (fra da af var værkets ejer ikke længere forpligtet til at rapportere uheld). Siden har bl.a. adskillige kilometer strand måttet lukkes på grund af radioaktiv forurening som følge af uheld, hvor store mængder radioaktivitet blev lukket ud.

Fra Det Irske Hav føres radioaktiviteten fra de rutinemæssige udledninger og talrige uheld ind i Nordsøen og i nordiske farvande. De nordiske lande har tidligere sammen med Irland taget initiativer mod den radioaktive forurening i havet i Pariskommissionen. På baggrund af protesten til den britiske regering vil det være logisk, at Danmark og de nordiske lande støtter det irske forslag om, at Windscale lukkes.

Margrete Auken (SF):

Denne sag, som jeg har spurgt miljøministeren om, er en gammel sag, for vi har haft forhandlinger om den i 4 år, og det er vel en af de værste forureningssager, vi har i Europa: Windscale.

Der skete det glædelige på Nordisk Råds session i Helsingfors, at Nordisk Ministerråd lovede at støtte det irske krav om, at Windscale skulle bruge den bedste tilgængelige teknologi, og man fik skærpet formuleringerne.

Nu har Irland – og i og for sig i god konsekvens af, hvad Nordisk Ministerråd gjorde på sessionen – forlangt at få værket helt lukket.

Hvis ministeren ser det i sammenhæng med Nordisk Ministerråds krav om, at Dounraye uanset bedste tilgængelig teknologi slet ikke blev bygget, er der kun logik i, at vi

fra nordisk side støtter det irske forslag, som gælder specielt Windscale.

Jeg vil lige sige, at Irland er meget sent ude; der er møde allerede i næste uge i Pariskommissionen. Jeg er informeret om, at den irske regering i dag har sammenkaldt ambassadørerne for at informere om deres forslag. Jeg håber, at udenrigsministeren husker at informere miljøministeren om denne sag. Men under alle omstændigheder sørger vi for kommunikationen, og det fungerer meget godt. Jeg håber så, at miljøministeren ikke vil lade det komme Irland til skade, at det er så sent ude – Danmark har af og til også været temmelig sent ude, så det vil ikke være det, der hindrer det – og at miljøministeren igen vil være villig til at give et meget klart signal om en progressiv holdning i den internationale miljøpolitik.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg kan bekræfte, at der på det kommende møde i Pariskommissionen i juni i år skal behandles et irsk forslag til rekommandation vedrørende lukning af Sellafeld-anlægget.

Miljøstyrelsen har foretaget en samlet vurdering af forslaget, og på den baggrund finder jeg, at vi fra dansk side ikke bør støtte forslaget om lukning af Sellafeld. Denne vurdering bygger på den hidtidige og fremtidige påtænkte britiske indsats for at nedbringe udledningerne af radioaktive stoffer til havet.

Det må antages, at udledningerne på Sellafeld i dag er blevet reduceret til et niveau, hvor de kun har betydning for lokalbefolkningen i værkets umiddelbare nærhed. Spørgsmålet om lukning af anlægget bør derfor henvises til bilaterale forhandlinger mellem Irland og Storbritannien.

Men jeg kan supplerende oplyse, at Irland har genfremsat sit forslag til rekommandation vedrørende anvendelsen af »bedste tilgængelig teknologi«. Forslaget er en skærpelse af den gældende 1985-rekommandation, hvorefter der skal tages hensyn til den bedst tænkelige teknologi.

Efter det irske forslag skal der benyttes bedste tilgængelig teknologi.

Jeg har instrueret den danske delegation om på mødet i Pariskommissionen at give sin støtte til dette irske forslag.

Margrete Auken (SF):

Jeg ved ikke, hvem det er, vi skal have fat i ovre i Miljøstyrelsen, for det var jo gamle nyheder. Det forslag, som Irland har gennemført, er det, der forelå allerede på sessionen i Helsingfors og fik samlet nordisk opbakning. Den islandske minister sagde klart ja, og det var lykkedes at få Sverige på plads. Derfor er jeg altså ikke synderlig imponeret over, at miljøministeren har givet den instruks. Jeg ved ikke, om ministeren kan huske, hvad det var, der skete i Helsingfors. Men det var ærligt talt et lidt slattent svar.

Lad os så lige holde fast ved, at det irske forslag gælder alle oparbejdningsanlæggene, også Dounraye f.eks., som Nordisk Ministerråd faktisk bad om uanset bedste tilgængelige teknologi ikke blev bygget. Hvor er konsekvensen og sammenhængen over for holdningen til Windscale her? Nu bliver vi selvfølgelig nødt til at få Miljøstyrelsens vurdering, så vi kan se, hvad det er for nogle oplysninger om britisk indsats, den bygger på. Mig bekendt har briterne kun foretaget det, man kan kalde simpel innovation. Det er det værk med flest uheld, og der er intet, der specielt tyder på, at det bare med ministerens ord bliver »et helt lokalt problem«. Ministeren ved udmærket godt, hvor mange ulykker der har været, og jeg synes, det er meget lidt fair over for Irland, at man allerede nu så klart siger nej.

Jeg er helt ked af, at jeg har stillet spørgsmålet, og at vi ikke har fået talt om det inden, så ministeren ikke havde fået låst sig fast på et nej. Jeg håber, at ministeren vil tage det op til vurdering igen, hvis et af de andre nordiske lande – Island eller Norge først og fremmest – støtter det forslag. Spanien støtter det allerede, og det er helt givet, at hvis Danmark gør det, vil Norge og Island også gøre det. Derfor må jeg nu spørge, om ministeren eventuelt vil lytte til Norge og Island og se det i sammenhæng også med Nordisk Ministerråds bøn om, at Dounraye ikke bliver bygget.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Der er forskel på Dounraye og Sellafield. Det, der er sket her, er, at reduktionen af udslippene er af en sådan karakter, at det er anvendelse af den bedste tænkelige teknolo-

gi, og at ændringsforslaget nu går på, at den bedste tænkelige teknologi skal anvendes. Det giver os den mulighed, som vi mener vi kan benytte. Det at lukke et værk, som har nedskåret sine udledninger, som tilfældet er, er en sag af meget alvorlig karakter, og vi skønner ikke, at vi har baggrund for at kunne støtte et sådant forslag på nuværende tidspunkt, men derimod det andet forslag.

Margrete Auken (SF):

Vil det sige, at Danmark vil sige nej, selv om der kommer støtte fra f.eks. Norge? Ministeren siger, at der er forskel på at lukke dette og et værk som Dounraye. Vil det sige, at vi aldrig i de internationale kommissioner vil kunne bede om, at et værk bliver lukket? Det var altså 3 spørgsmål, jeg stillede. Vil man støtte, hvis Norge og Island støtter eller bare Norge måske? Vil man aldrig kunne forestille sig, at man vil lukke et værk? Og vil ministeren lige forklare mig, hvor forskellen på Dounraye og Sellafield er, forstået på den måde, at Dounraye skulle være værre end Sellafield?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Instruksen er, at vi ikke kan støtte det irske forslag. Den instruks skal ikke opfattes på denne videregående måde, som spørgeren antyder ved at sige, at vi aldrig nogen sinde kan gå ind for at lukke et værk. Jeg har svaret for dette foreliggende tilfælde. Hvad der ellers vil komme fremover, må vi vurdere i hvert enkelt tilfælde.

Margrete Auken (SF):

Nu vælger jeg at optage alt i en meget positiv mening og kan så senere høre, hvis ministeren informeres lidt mere omfattende om, hvordan sagerne ligger, og hvis Irland er lidt bedre ude tidsmæssigt, for det er meget forjaget dette her, om vi så har en chance for, at ministeren vil være med til at drøfte de vurderinger, som er foretaget i Miljøstyrelsen, og som åbenbart danner baggrund for ministerens svar. Det vil jeg så lade være tolkningen – en meget mild tolkning – af ministerens udredning. Jeg håber, den er rigtig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *industriministeren* af:

Lohmann (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvorvidt han er enig med de af DSBs rederichef, Ole Rendbæk, afgivne negative udtalelser i Fyns Amts Avis mandag den 18. maj 1987 om de danske skibsværfters arbejdsindsats?«

Lohmann (S):

Spørgsmålet skal ses på baggrund af de ret skarpe angreb, rederichefen har udtalt til Fyns Amts Avis i forbindelse med den licitation og det valg, der er sket ved ombygningen af de to prinsessefærger på et tysk værft. Her kan jeg henvise til Folketingstidende 1986-87, sp. 10630, hvor ministeren for offentlige arbejder har udtalt, at det var sundt med en konkurrence fra udenlandske værfter.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Jeg kan sige til spørgeren, at jeg ikke vil gå ind i de konkrete detaljer i denne sag – de er diskuteret indgående imellem parterne – men jeg vil gerne prøve at belyse noget af det generelle, der ligger i udtalelserne om de danske værfters konkurrencedygtighed.

Det er rigtigt, at der i denne sag har været tale om en betydelig prisforskel mellem de danske og de vesttyske tilbud. Man skal imidlertid her være opmærksom på, at prisen ikke umiddelbart kan sammenlignes, uden at man inddrager den situation, som findes på det enkelte værft med hensyn til værftets ordrebeholdning, bemanning og påtagne forpligtelser i forbindelse med ordrene.

Det er karakteristisk for de danske værfter, at deres situation har været meget gunstig, siden værftsforliget blev indgået i august 1986, og virkningerne er jo for alvor slået igennem, idet der har været tale om, at der er kontraheret for knap 9 mia. kr. i dette ca. ¾ år, der er forløbet. Påtagelsen af ordrer med kort leveringstid på toppen af et allerede fastlagt byggeprogram kan derfor være en meget kostbar sag, som også må give sig udslag i et tilsvarende større prisforlangende.

Dette skal selvfølgelig ses i forhold til de værfter, som står med en ledig kapacitet og arbejdskraft, som øjeblikkelig kan sættes ind på en byggesag.

Længere leveringstid kan derfor naturligt hænge sammen med kapacitetsforholdene og ikke nødvendigvis med, at man arbejder langsommere eller hurtigere det ene sted i forhold til det andet.

Endelig skal jeg bemærke, at jeg har rettet henvendelse til trafikministeren og har anmodet ham om at foranledige, at eventuelle principielle uoverensstemmelser vedrørende kontraktbetingelserne afklares imellem de implicerede parter, og trafikministeren har meddelt mig, at han har taget initiativ til at bringe parterne til en drøftelse af disse spørgsmål.

Lohmann (S):

Jeg vil gerne takke for svaret, selv om det ikke direkte var det svar, jeg havde bedt om, for spørgsmålet går jo ud på, hvorvidt ministeren er enig med rederichefen i hans udtalelser. Jeg mener, det er et skrap angreb, og når den sag er kørt så voldsomt op, skyldes det især, at man ikke har ønsket at give en klar meddelelse om indholdet af den kontrakt, der er forelagt for de tyske værfter. Den, der er forelagt de danske værfter, kender vi, men man har jo ikke haft mulighed for at få at vide, hvilken kontrakt der er indgået, som kan give grundlag for en generel drøftelse om, hvorvidt konkurrencen er ligelig. Det er da klart, at hvis et firma, der skal afgive et tilbud, får en kontrakt, hvor der ikke er samme forpligtelser, er det ikke lige konkurrence, og derfor er det forkert at angribe danske skibsværfter og danske skibsværftsarbejdere på deres levebrød på den måde, det her er sket.

Industriministeren (Nils Wilhjelms):

Jeg skal bare sige til spørgeren, at det for mig foreliggende er, at det, der har givet udslaget i dette tilfælde på i øvrigt ens kontraktbetingelser, er, at der har været så markant en prisforskel. Og jeg mener, jeg klart har redegjort for, at der kan være meget naturlige grunde til, at der er forskellige vilkår på danske og tyske værfter, uden at man deri kan lægge, at de danske værfter ikke er så produktive og effektive som de tyske.

Jeg kan altså svare spørgeren direkte, at jeg føler, de danske værfter er fuldt ud konkurrencedygtige med de tyske værfter.

Lohmann (S):

Det sidste siger jeg mange tak for. Men ministeren sagde, at der var blevet fremlagt nøjagtig ens kontrakter for tilbudsgiverne. Så kan jeg ikke forstå, hvorfor den kontrakt, som er underskrevet af det tyske værft, ikke kan offentliggøres.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.**Første næstformand (Knud Østergaard):**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Kaj Poulsen: spm. nr. S 1086

Margrete Auken: spm. nr. S 1097, 1098 og 1104

Poulsgaard: spm. nr. S 1105, 1128 og 1143

Carsten Andersen: spm. nr. S 1124

Lenger: spm. nr. S 1126 og 1148

Birthe Hansen: spm. nr. S 1130

Lis Aaltonen: spm. nr. S 1131

Albrechtsen: spm. nr. S 1134, 1135, 1141, 1151, 1167, 1168 og 1179

Birgith Mogensen: spm. nr. S 1136 og 1139

Dohrmann: spm. nr. S 1137 og 1156

Leif Hermann: spm. nr. S 1138

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 1144 og 1181

Arne Jensen: spm. nr. S 1147

Stillinger: spm. nr. S 1152

Qvist Jørgensen: spm. nr. S 1153 og 1154

Preben Lange: spm. nr. S 1158

Pelle Voigt: spm. nr. S 1159

Jytte Andersen: spm. nr. S 1161, 1162, 1198 og 1199

Thoft: spm. nr. S 1164-1166

Tinning: spm. nr. S 1169

Søren B. Jørgensen: spm. nr. S 1170

Fischer: spm. nr. S 1196

Spm. nr. S 1086

Til udenrigsministeren (24/4 87) af:

Kaj Poulsen (S):

»Såfremt den danske stat har indgået aftaler med Amerika vedrørende erstatningsspørgsmål ved ulykker og ansvar m.v., vil

ministeren da oplyse, hvilke aftaler der er indgået?«

Begrundelse

På baggrund af ulykken ved Thule Air Base i 1968 vil det være af værdi at få oplyst, om der er indgået aftaler med Amerika, eller om det i tilfælde af ulykker alene er den danske stat, der hænger på et eventuelt erstatningsansvar.

Svar (12/5 87):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Der er ikke mellem danske og amerikanske statsmyndigheder indgået bilaterale aftaler vedrørende erstatningsspørgsmål ved ulykker og ansvar m.v.

Spm. nr. S 1097

Til miljøministeren (27/4 87) af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren øjeblikkelig standse Ravensborg Kommunes planer om at lede urensset spildevand til et område, der er omfattet af EFs direktiv om beskyttelse af fugleområder?«

Begrundelse

Ravnsborg Kommune planlægger at udlede urensset spildevand fra Femø til EF-fuglebeskyttelsesområdet vest for øen.

De oprindelige planer (fra 1976) for en centraliseret kloakering på Femø omfattede udledning til Ramsarkonventionsområdet (konvention af 2. februar 1971 om vådområder af international betydning, navnlig som levesteder for vandfugle, ratificeret af Danmark den 16. juli 1977) øst for øen med en grænseværdi på 20 mg organisk stof/liter.

De nye planer opererer med en havledning og en grænseværdi på 150 mg/l.

Ravnsborg Kommune påbegyndte arbejdet lige efter påske, og det forventes at vare 22 uger. Ifølge en pjece udgivet af Femø Miljøforening har Miljøstyrelsens direktør udtalt, at rensning ved lavteknologiske anlæg med udledning et eller flere steder fra øen vil være den rigtige løsning for Femø.

Femø Miljøforening anslår, at lavteknologisk rensning (biologisk sandfilter) kan eta-

[Margrete Auken]

bleres for 1,5 mill. kr. Kommunens havledning m.m. vil koste Femøboerne i nærheden af 5 mill. kr. De involverede husstande på Femø vil blive præsenteret for en regning på mindst 30.000 kr. – noget, der næppe vil modvirke den affolkning, der er i gang.

Havnetoiletterne, der årligt besøges af 16.000-18.000 mennesker, vil blive koblet til den nye havledning. Tidligere blev de tømt fra lukkede tanke.

Ravnsborg Kommunes planer vil, hvis de ikke stoppes i starten, danne en uheldig præcedens for andre kommuner. Omvendt ville beboernes ønske om et biologisk sandfilter, der støttes af Miljøstyrelsens direktør, være en billigere løsning og samtidig et interessant pilotprojekt for Miljøstyrelsen, der herved kunne inddrage nyttige erfaringer til videreformidling til kommuner, amter og til lande med tilsvarende problemer – herunder lande med ringe teknologiske og økonomiske muligheder, ikke mindst tredje verdens lande.

Svar (13/5 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Til besvarelse af det stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at jeg har aftalt et møde med Ravnsborg Kommunes borgmester den 19. maj 1987. På baggrund af dette møde vil jeg beslutte, om jeg vil indkalde spildevandsplanen.

Jeg vil derefter orientere Folketingets miljø- og planlægningsudvalg om min beslutning.

Spm. nr. S 1098

Til miljøministeren (27/4 87) af:

Margrete Auken (SF):

»Er det i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser og handlingsplanen for havmiljøet, at Ravnsborg Kommune planlægger at etablere en havledning til udledning af urensset spildevand?«

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 1097. Landbrugsministeriets Vildtforvaltning siger den 4. november 1986, at »det forekommer dog at være en direkte fejlfortolkning af gældende beskyttelseskonventioner, hvis spildevand af hensyn til et Ram-

sarområde udledes i et EF-fuglebeskyttelsesområde«.

Ravnsborg Kommunes planer om at etablere en havledning til udledning af urensset spildevand harmonerer meget dårligt med den rekommandation, Danmark tiltrådte i Helsingforskommissionen sidst i februar om nedbringelse af byernes forurening.

Svar (13/5 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Til besvarelse af det stillede spørgsmål skal jeg henvise til besvarelse af spørgsmål nr. S 1097.

Spm. nr. S 1104

Til ministeren for offentlige arbejder (28/4 87) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt der har været forespurgt konkret om brug af sendekapacitet på svenske eller norske kortbølgesendere?«

Begrundelse

Ministeren skriver i besvarelsen af miljø- og planlægningsudvalgets spørgsmål 411: »Muligheden for at få dansk sendetid på de eksisterende norske og svenske kortbølgesendere har tidligere været undersøgt med negativt resultat, idet nabolandenes sendekapacitet er fuldt udnyttet til egne udsendelser.«

Spørgeren har ved egne forespørgsler fået oplyst, at det norske kultur- og videnskabsdepartement ikke har fået henvendelser de seneste 3 år, og at NRK ikke har modtaget nogen formel forespørgsel om dansk sendetid på norske kortbølgesendere. NRK siger desuden, at de tekniske muligheder for at anvende norske sendere (Kvitsøy og Sveio) skulle være til stede, og at en egentlig vurdering først kan foretages, når NRK får en formel henvendelse med beskrivelse af de danske planer.

Svar (14/5 87):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Spørgsmålet om gensidig udnyttelse af senderstationer i andre nordiske lande drøftes løbende i et kontaktorgan, som er dannet

[Ministeren for offentlige arbejder]

mellem de nordiske radiofonier og televæsen er til uformel og direkte udveksling af erfaringer og gensidig orientering. Formelle henvendelser er kun forekommet, såfremt der gennem kontaktorganet eller ved anden uformel kontakt har vist sig konkrete praktiske muligheder for leje.

I 1978 var der tilbud fra Sverige om midlertidig lån af en sender på den svenske station i Hörby, men denne mulighed måtte opgives, fordi udlånsordningen forudsatte, at programsvaret overgik til Sveriges Radio, og en sådan overdragelse strider mod loven om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Norge rettede i 1973 forespørgsel om anvendelse af sendere i andre lande, herunder Danmark, bl.a. fordi man ved en sydligere position ville opnå, at sending i visse retninger ikke blev udsat for den naturbestemte kraftige svækkelse, som finder sted i nordlysområdet. Denne mulighed måtte opgives bl.a. på grund af vanskelighederne med placeringen, hvorunder bemærkes, at en sådan station ville nødvendiggøre et større antal antenner end forudsat ved en rent dansk station. Desuden ville der blive tale om betydelige ekstra omkostninger til fremføringen af lydlinier over den lange afstand mellem studier og sendestation.

Norge har – som også spørgeren bemærker – på det seneste oplyst, at man ville kunne stille sendemulighed til rådighed ved en eller flere af sine tre sendestationer. Denne mulighed kan etableres enten ved reduceret norsk sendetid af besparelsesgrunde eller ved etablering af en ny sender og antenne for dansk regning. Danmarks Radio har derfor nu rettet en formel henvendelse til NRK (Norsk Rikskringkasting) om at få nærmere rede på de økonomiske og praktiske formelle omstændigheder.

Af sikkerheds- og beredskabsmæssige grunde lægges der vægt på at opretholde en sendemulighed inden for landets grænser. Anvendelse af sendetid over norske stationer må derfor alene ses som en ønskelig hurtig forbedring og supplement til de danske udsendelser og vil ikke overflødiggøre etablering af en ny dansk station.

Spm. nr. S 1105

Til arbejdsministeren (28/4 87) af:

Poulsgaard (FP):

Hvad agter ministeren at foretage sig over for de indvandrere, der foretrækker bistandshjælp eller dagpenge frem for uddannelse, selv om det ikke koster dem en krone?»

Begrundelse

Ekstra Bladet skriver mandag den 27. april 1987, at unge tyrkiske indvandrere hellere vil have bistandshjælp end uddannelse. Selv om man fra dansk side har gjort meget for at skaffe disse unge mennesker uddannelsesmuligheder, er der kun 15 ud af 500 i hovedstadsområdet, der tager imod tilbuddet.

Formanden for beskæftigelsesudvalget, Vibeke Storm Rasmussen, siger, at man har fået en henvendelse, som er typisk, idet en tyrk havde henvendt sig til udvalget og meddelt, at hvis han blev lovet en lærerstilling, kunne han levere kursister. Vi skulle jo nødig have sydeuropæiske eller afrikanske tilstande på det danske arbejdsmarked.

Svar (14/5 87):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Spørgsmålet er stillet med udgangspunkt i en omtale i dagspressen på baggrund af et kursustilbud, beskæftigelsesudvalget i Københavns amt har søgt at få gennemført. Ifølge de oplysninger, jeg har indhentet, drejer det sig om et kursus under undervisningssektoren. Jeg har derfor bedt undervisningsministeren om at undersøge sagen og give spørgeren et direkte svar.

Spm. nr. S 1124

Til indenrigsministeren (4/5 87) af:

Carsten Andersen (SF):

»Kan ministeren under henvisning til besvarelsen af 29. f.m. af spørgsmål nr. S 1038 om tavshedsbelagte oplysninger fra Amtshospitalet i Vordingborg oplyse, på hvilken måde oplysningen til politiet er optaget i politiets døgnrapport?»

Begrundelse

Spørgsmålet er en præcisering af spørgsmål nr. S 1038.

Svar (13/5 87):

Indenrigsministeren (Enggaard):

[Indenrigsministeren]

Indenrigsministeriet har i anledning af det stillede spørgsmål indhentet en udtalelse fra Justitsministeriet. Det fremgår af udtalelsen fra Justitsministeriet, at politimesteren i Vordingborg over for Justitsministeriet har oplyst, at politiet i forbindelse med den omhandlede episode telefonisk af en reservelæge ved Amtshospitalet i Vordingborg blev underrettet om, at den pågældende patient var udeblevet fra hospitalet. Reservelægen oplyste endvidere, at den pågældende person måtte anses for meget farlig. På denne baggrund foranstaltede politiet en efterlysning af vedkommende gennem Ritzaus Bureau.

Spm. nr. S 1126

Til *justitsministeren* (5/5 87) af:

Lenger (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvem der har adgang til Kriminalforsorgens cirkulæresamling, samt hvad der er til hinder for, at specielt interesserede kan anskaffe sig denne mod at betale fremstillingsprisen?«

Begrundelse

I forbindelse med mit arbejde i Folketinget har jeg ofte brug for Kriminalforsorgens cirkulæresamling. Dette sker ikke sjældent uden for den almindelige åbningstid i Folketingets Bibliotek, hvor der findes et eksemplar til brug for Folketingets medlemmer.

Jeg gik derfor i min naivitet ud fra, at det ville være muligt at få et eksemplar af regelsættet, og SFs sekretariat kontaktede derfor Justitsministeriet for at høre nærmere om fremgangsmåde, pris etc.

Det viste sig da, at noget sådant ikke kan lade sig gøre. Nok har min tid i Folketinget overbevist mig om, at Direktoratet for Kriminalforsorgen ikke er underkastet de gængse demokratiske og forvaltningsretlige spilleregler, men at selvstændiggørelsen gik så vidt, havde jeg ikke i min mest levende fantasi forestillet mig.

Jeg vil derfor gerne spørge, hvem der egentlig har adgang til dette regelsæt, hvorefter alle afgørelser for fangerne i fængslerne jo træffes.

Jeg har naturligvis den mulighed, at jeg kan kopiere hele regelsættet, som står i Folketingets Bibliotek, men det kan da ikke væ-

re meningen, at jeg på denne måde skal gå over åen efter vand.

Svar (19/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at de regler, der er optaget i cirkulæresamlingen, er indlagt i Justitsministeriets regeldatabase, samt at Justitsministeriets bekendtgørelser om fuldbyrdelse af frihedsstraf, forvaring m.v. og de i henhold hertil udfærdigede cirkulærer er optaget i henholdsvis Lovtidende og Ministerialtidende.

Direktoratet har endvidere oplyst, at det er muligt at købe samlingen samt de regelsamlinger, der er fremstillet særskilt om ophold i varetægtsfængsel, fuldbyrdelse af fængselsstraf og forvaring. Der er dog væsentlige praktiske problemer forbundet med ajourføringen af især Kriminalforsorgens cirkulæresamling, hvilket er en nødvendig forudsætning for samlingens anvendelse.

Direktoratet er imidlertid indstillet på vederlagsfrit at stille et eksemplar af cirkulæresamlingen til rådighed for de af Folketingets partier, der måtte ønske det. Direktoratet har oplyst, at der er sendt et eksemplar til SF.

Hertil kan Justitsministeriet henholde sig.

Spm. nr. S 1128

Til *ministeren for offentlige arbejder* (5/5 87) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren snarest pålægge Struer Kommune at få afholdt vejsyn på de ved endelig jordfordelingskendelse af 4. oktober 1967 beskrevne, opretholdte og udlagte adgangsveje til jordfordelingsområdet Resen Kær?«

Begrundelse

Den endelige jordfordelingskendelse af 4. oktober 1967 skal efter loven indeholde beskrivelse af de adgangsveje, som skal respekteres af alle lodsejere og offentlige myndigheder.

Derfor undrer det spørgeren, at det overhovedet skulle være nødvendigt at føre nogen retssag for at få adgangsvejene til jordfordelingsområdet respekteret og vedligeholdt. Det kan ikke være rimeligt, at ejeren

[Poulsgaard]

af Åhuset i Resen Kær i årevis har måttet hente sin post pr. trillebør – således som TV har vist – fordi Hedeselskabet for statsmidler under statens tilsyn og ansvar har ødelagt den eneste officielle adgangsvej til Åhuset, som i mere end 100 år har været udlagt på matrikelkortet.

Struer Kommune og andre offentlige myndigheder har i stedet for at respektere denne endelige jordfordelingskendelses vejudlægninger opfordret til nogle helt overflødige retssager imod familien Makhholm. Politimester Frantz Cohn, Holstebro, har såvel i som uden for retten erklæret, at det ikke lader sig gøre at fremskaffe et tinglyst dokument, som i henhold til jordfordelingskendelsen kan lovliggøre politimesterens opfordringer og bistand til Struer Kommune ved etablering af ny vej og bro på Sdr. Makhholm, samt udtalt, at det ikke er politimesterens pligt at påse, at den endelige jordfordelingskendelse af 4. oktober 1967 respekteres.

Mon ikke det snart skulle være på tide, at ministeren som påtaleberettiget ifølge vedtægterne for landvindingslaget Resen Kær S.Ø. og efter privatvejslovens regler får pålagt Struer Kommune at få adgangsvejene til dette jordfordelingsområde bragt i overensstemmelse med den endelige kendelses forudsætninger og bestemmelser, som de er beskrevet på kendelsens hoved- og matrikelkort, i det tilfælde, at nogen endnu skal kunne forestille sig, at Danmark er en retsstat?

Svar (13/5 87):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

Jeg kan oplyse, at bestemmelserne om afholdelse af vejsyn på private fællesveje på landet findes i privatvejslovens § 15. På grundlag af et vejsyn kan en kommune træffe beslutning om, hvordan en vej skal istandsættes eller vedligeholdes.

Reglerne om vejsyn kan dog kun benyttes, hvis der er tale om private fællesveje, det vil sige, når andre end ejeren af den ejendom, vejen er beliggende på, har ret til at benytte vejen. Spørgsmålet om, hvorvidt sådanne vejrettigheder eksisterer, er et rent privatretligt anliggende, og det kan hverken kommunen som vejmyndighed eller ministeriet som klagemyndighed tage stilling til. Sådanne spørgsmål må afgøres af domstolene, og det

gælder også, selv om vejretten er forudsat i en jordfordelingskendelse, og selv om vejen er optaget på matrikelkortet.

Da der ikke mellem parterne er enighed om, at ejeren af Åhuset har vejret til den på matrikelkortet viste vej – som i øvrigt på en strækning ikke findes i marken – kan hverken Struer Kommune eller jeg på grundlag af vejlovgivningen bidrage til at få vejen reableret.

Jeg er helt enig med spørgeren i, at det er urimeligt, at ejeren af Åhuset skal være henvist til at hente sin post m.v. i trillebør. Dette skyldes imidlertid ene og alene, at ejeren af Sdr. Makhholm ikke vil respektere en dom afsagt af Vestre Landsret den 3. januar 1980, der netop tillægger ejeren af Åhuset ret til at færdes på Sdr. Makhholm. Efter denne dom har de skiftende ejere af Åhuset ved regelmæssig brug af vejen over Sdr. Makhholm i et tidsrum af mere end 50 år vundet alderstids-hævd på at benytte vejen over Sdr. Makhholm. Der er således tale om en brug, der er påbegyndt mere end 30 år, før vejen på matrikelkortet blev afbrudt af en afvandingskanal.

Om påtaleretten ifølge vedtægterne for landvindingslaget Resen Kær S.Ø. kan jeg oplyse, at ministeriet i 1978 undersøgte baggrunden for denne påtaleret. Det kunne herefter fastslås, at denne alene tilkommer ministeriet som digemyndighed, og at det antagelig beror på en fejltagelse, at der er blevet tillagt ministeriet påtaleret i det foreliggende tilfælde.

Jeg må betragte det som en selvfølge, at jeg ikke benytter denne påtaleret til at gribe ind i den private ejendomsret.

Jeg kan derfor ikke se anden rimelig løsning på denne sag, end at ejeren af Sdr. Makhholm respekterer domstolenes afgørelser om vejret over hendes ejendom.

Spm. nr. S 1130

Til *ministeren for offentlige arbejder* (5/5 87) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren oplyse dato og årstal for, hvornår handicappede, der har behov for det, uden ekstraudgifter kan medtage en ledsager på rejser med DSB?«

[Birthe Hansen]

Begrundelse

Både ministerens redegørelse (side 14) og handlingsplan (side 41) indeholder løfterige ord om handicappede i trafikken.

Spørgeren og de handicappede så gerne, at de smukke ord snarest blev fulgt op af konkret handling fra ministerens side.

Svar (14/5 87):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

DSB har aftalt med repræsentanter for handicaporganisationerne, at der i juni 1987 nedsættes en arbejdsgruppe, der skal undersøge, hvilke grupper der kan indgå, hvordan ordningen kan administreres, hvornår den kan indføres, samt hvilke konsekvenser en sådan ordning vil have.

Sagen drøftes med handicaporganisationerne på et møde i DSBs handicappanel den 14. maj kl. 14.00

Spm. nr. S 1131

Til *miljøministeren* (5/5 87) af:

Lis Aaltonen (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at afskaffe den obligatoriske organisering af modelhobbyudøvere, der er en følge af Miljøstyrelsens cirkulære af 15. august 1986, hvorved man tilbagekaldte politiets adgang til at påtegne rekvisitioner på brændstof til radiostyrede fly, biler og både?«

Begrundelse

Indtil efteråret 1986 har man kunnet købe brændstof til radiostyrede fly, biler og både enten ved medlemskab af en anerkendt klub/organisation eller ved polititilladelse.

Miljøstyrelsens cirkulære af 15. august 1986 ændrer dette forhold, så politiet ikke længere kan uddele sådanne individuelle tilladelser. Nu er man således tvunget til at melde sig ind i en af de godkendte klubber, hvilket såvel hobbyudøvere som repræsentanter for branchen finder særdeles uhenigtsmæssigt, idet der reelt er tale om organisationstvung.

Svar (13/5 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Da methanol i 1978 blev omklassificeret fra at være sundhedsskadeligt til at være giftigt, medførte det problemer for hobbyudøvere af radiostyrede modelfly, -biler og -både, idet methanol herefter blev omfattet af lovgivningens strenge regler om udlevering af gifte.

For at afhjælpe disse problemer etablerede Miljøstyrelsen derfor i 1978 på nærmere fastsatte vilkår en generel dispensationsordning fra giftrekvisitionssystemet for en række fritidsorganisationer, hvorved man dels forsøgte at løse de praktiske problemer, som giftrekvisitionssystemet skabte, dels sikrede, at anvendelsen af methanol kun ville finde sted inden for en organiseret hobbydyrkning og sportsudøvelse. Sidstnævnte forudsatte således, at hobbyudøvere var medlem af en landsorganisation/union, som kunne føre kontrol med overholdelse af vilkårene i dispensationsordningen.

Politiet skulle herefter ikke påtegne rekvisitioner på methanol, men henvise til dispensationsordningen.

I 1981 etablerede Miljøstyrelsen parallelt med den generelle dispensationsordning forsøgsvis en ordning, hvorefter hobbyudøvere, som ikke var medlemmer af en union, fik mulighed for hos politiet at få påtegnet en rekvisition på maksimalt 1 liter færdigblandet brændstof indeholdende methanol og olie.

Da en del hobbyudøvere ikke ønskede medlemskab af en landsorganisation/union, lempede Miljøstyrelsen i 1985 den generelle dispensationsordning således, at hobbyudøvere fremover kun behøvede at være medlemmer af en klub for at være omfattet af dispensationsordningen. Denne lempelse var årsagen til, at Miljøstyrelsen med cirkulære af 15. august 1986 tilbagekaldte den midlertidige og forsøgsrættige ordning, som blev etableret i 1981.

På grund af en række tilkendegivelser af utilfredshed med ophævelsen af politiets påtegningsmulighed på rekvisitioner vil Miljøstyrelsen tage erfaringerne med de hidtidige muligheder for at erhverve brændstof for hobbyudøvere op til vurdering.«

Spm. nr. S 1134

Til *landbrugsministeren* (5/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Skal ministerens svar på spørgsmål nr. S 1079 forstås således, at somatotropin kun må anvendes i forbindelse med dyrlægebehandling af syge dyr, og at en godkendelse til andre formål ikke vil komme på tale, hverken nu eller senere?«

Begrundelse

Ministerens svar på spørgsmål nr. S 1079 kan fortolkes som en klar og endegyldig afvisning af enhver fremtidig mulighed for anvendelse af somatotropin til andet end dyrlægebehandling af syge dyr. Såfremt denne fortolkning kan bekræftes uden forbehold, vil VS anse sagen for tilfredsstillende løst.

Svar (13/5 87):

Landbrugsministeren (Britta Schall Holberg):

I øjeblikket må somatotropin kun anvendes af dyrlæger og kun i terapeutisk øjemed.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål S 1079, vil en eventuel anvendelse af somatotropin som mælkeydelsesfremmende stof kræve dels en ændring af Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 496 af 28. september 1978 om begrænsning i anvendelse af lægemidler til husdyr, dels at anvendelsen tillades af Sundhedsstyrelsen.

Landbrugsministeriet har ikke planer om at tillade en generel anvendelse af somatotropin som mælkeydelsesfremmende stof.

Spm. nr. S 1135

Til *landbrugsministeren* (5/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Hvad betyder det, at der ikke træffes afgørelse om hverken at godkende eller afvise somatotropinanvendelse til husdyr?«

Begrundelse

Det ønskes oplyst, hvordan man på én gang hverken godkender eller afviser somatotropinanvendelse til husdyr, således som EF-Kommissionen ifølge svar på spørgsmål nr. S 1079 har anmodet medlemslandene om.

Svar (13/5 87):

Landbrugsministeren (Britta Schall Holberg):

Kommissionens henvendelse må forstås som en henstilling til medlemsstaterne om ikke individuelt at træffe afgørelse om anvendelsen af somatotropin, forinden mulighederne for at finde en eventuel fælles holdning hertil har været drøftet staterne imellem.

Spm. nr. S 1136

Til *indenrigsministeren* (6/5 87) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Hvor mange personer med arbejdsbetingede hjerneskader er fejlanbragt på psykiatriske hospitaler, og vil ministeren hurtigt sætte en stopper for den trafik?«

Begrundelse

Jeg er bekendt med, at nogle mennesker fejlagtigt er blevet anbragt på psykiatriske hospitalsafdelinger.

Blandt andre har to anerkendte psykiatere påpeget, at behandling bl.a. med psykofarmaka har forværret nogle af de disse patienters helbredstilstand.

Svar (13/5 87):

Indenrigsministeren (Enggaard):

I anledning af det stillede spørgsmål har Sundhedsstyrelsen over for Indenrigsministeriet oplyst, at Sundhedsstyrelsen ikke råder over oplysninger, der kan belyse, om nogle patienter med arbejdsbetingede hjerneskader måtte være fejlanbragt.

Jeg kan endvidere oplyse, at klager over eventuel fejlanbringelse af personer med arbejdsbetingede hjerneskader kan indbringes for Sundhedsstyrelsen.

Spm. nr. S 1137

Til *industriministeren* (6/5 87) af:

Dohrmann (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at danske virksomheder, herunder radio- og tv-branchen, generelt er undergivet et langt højere omkostningsniveau end lignende virksomheder i f.eks. Vesttyskland, og at man som følge deraf ikke direkte kan sammenligne varers udsalgspriser i de to lande og derefter hævde, at de danske avancer er for høje?«

[Dohrmann]

Begrundelse

I den løbende debat vedrørende grænsehandelskatastrofen er det lykkedes nogle tilhængere af et fortsat højt dansk afgiftsniveau at afspore debatten derhen, at grunden til de meget store prisforskelle mellem Danmark og Vesttyskland er, at danske forretninger beregner sig alt for høje avancer.

At denne påstand ikke er rigtig, bekræftes vel bedst ved, at radiobranschen forventer, at mellem 200 og 300 forretninger vil tvinges til lukning næste år, og at konkurrencen i øvrigt er meget hård såvel på priser som på det servicemæssige.

Svar (18/5 87):

Industriministeren (Nils Wilhjem):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Monopoltilsynet, der har oplyst følgende:

»Sammenligning af priserne på radio/tv-produkter her i landet med priserne i udlandet, f.eks. i Vesttyskland, er vanskelig, da en række forhold varierer fra land til land. Bl.a. er der forskelle i handelsstrukturer og omkostningsforhold, svingende valutakurser og forskelle i rabatgivning.

Monopoltilsynet har for nylig afsluttet en undersøgelse af priser og avancer på videobåndoptagere og CD-afspillere. Undersøgelsen bekræfter, at detailhandelen med radio/tv må anses for et højavanceområde. Eksempelvis kan nævnes prisopbygningen for henholdsvis et billigt og et dyrt apparat i de to nævnte kategorier (angivet i procent af detailhandelens salgspriser):

	Videobåndopt.		CD-afspillere	
	Billig	Dyr	Billig	Dyr
Leverandørs indkøbspris	33	29	46	36
Leverandørs avance	5	11	7	10
Afgift	21	18	5*	5*
Detailhandlers avance	23	24	24	31
Moms	18	18	18	18
Detailhandelens salgspris	100	100	100	100

*) Undersøgelsen er foretaget, før afgiften faldt bort.

De høje avancer i detailledet hænger bl.a. sammen med, at salget af radio/tv-produkter foregår gennem traditionelle specialforretninger under en servicepræget og omkostningspræget salgsform, der har ført til temmelig fastlåste prisstrukturer. På den anden side peger branchen på de omkostningsmæssige konsekvenser af f.eks. købelovens krav om 1 års garanti, stærkstrømsreglementets krav om registrering i DEMKO og udarbejdelsen af en dansk brugsanvisning.

Monopoltilsynet er på baggrund af undersøgelsen gået ind i en nærmere undersøgelse af omkostnings-, avance- og strukturforholdene i radio/tv-branschen.«

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 1138

Til justitsministeren (6/5 87) af:

Leif Hermann (SF):

»Hvilken dokumentation betragtes som tilstrækkelig for at opnå navnebevis efter § 8, stk. 1, i lov om personnavne af 29. april 1981 i de tilfælde, hvor det ansøgte slægtsnavn ikke er anført i den aktuelle forfaders døbsindførsel i kirkebogen?«

Begrundelse

Spørgeren søger at få afklaret, hvilke minimumskrav der stilles til dokumentationen i de tilfælde, hvor slægtsnavnet ikke er påført bedsteforældres/oldeforældres døbsattest, enten fordi den pågældende er døbt før 1828, eller fordi den pågældende har tillagt sig et efternavn.

Det forekommer jævnlig, at man til brug for dokumentation af familienavn når tilbage til døbsindførsler fra tiden før 1828. Først med den såkaldte døbsforordning af 30. maj 1828 blev det imidlertid pålagt sognepræsterne at indføre børnenes fulde navn i kirkebo-

[Leif Hermann]

gen, idet man tidligere næsten overalt havde fulgt den praksis blot at indføre børnenes fornavn.

Endvidere kunne fædre langt op i 1800-årene i henhold til nævnte dåbsforordnings § 18 give deres børn et efternavn, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 4. november 1879 til biskoppen for Århus Stift, hvori man i anledning af et andragende om navneforandring udtaler, at den ret, som kancellicirkulære af 4. oktober 1828 gav forældrene til at vælge et fast familienavn for deres børn, nu må antages for længst at være bortfaldet for de fædres vedkommende, der er født efter året 1828.

Denne ret har altså været gældende langt op i 1800-årene, og som følge heraf har også voksne kunnet tillægge sig et efternavn dokumenteret gennem kirkebogsindførsler vedrørende den pågældendes vielse og død samt børnenes dåb, hvilket man i betydeligt omfang da også ser til henimod år 1900, idet først den første navnelov med faste bestemmelser, loven om navneforandring af 22. april 1904, helt satte en stopper for folks frie antagelse af et efternavn.

Svar (13/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter § 8, nr. 1, i navneloven (lov nr. 193 af 29. april 1981) kan navnebevis udfærdiges på et navn, der bæres eller har været båret som efternavn af en af ansøgerens forældre, bedsteforældre eller oldeforældre, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægtekab.

Dokumentationen for et navn sker ved fremlæggelse af fødsels- og dåbs(navne)attest, for personer navngivet til personregistret i de sønderjyske landsdele fødsels- og navneattest udstedt af personregisterforenen. Angivelse i fødsels- og dåbs(navne)attesters forældr rubrik er ikke tilstrækkelig dokumentation, jf. Justitsministeriets cirkulære nr. 30 af 1. marts 1982 om udfærdigelse af navnebeviser.

Pligten til ved dåben at tillægge et barn et fast familienavn samt til at indføre navnet i kirkebogen blev gennemført ved dåbsforordningen af 30. maj 1828.

Disse regler blev senere indskærpet ved kultusministerens rundskrivelse af 8. august 1856, hvoraf det fremgår, at det efternavn,

som én gang var valgt efter 1828, var bindende for de følgende generationer.

Børn, der blev født før dåbsforordningen, vil derimod i almindelighed kun være indført i kirkebogen under fornavn/fornavn.

For personer, der er født efter dåbsforordningen, kan spørgsmålet om, hvilket familienavn den pågældende har ført, undertiden give anledning til tvivl.

I de tilfælde, hvor en familie også før 1828 har ført et fast familienavn, vil første generation efter 1828 normalt også blive anset for at bære det faste familienavn.

Det var dog ikke ualmindeligt, at befolkningen i tiden efter 1828 fortsat efter datidens skik lod deres børn døbe med et navn, der var dannet af faderens fornavn med tilføjelse af -sen.

Har en familie derimod ikke før 1828 ført et fast familienavn, vil børn, der er født efter 1828, blive anset for at bære det familienavn, forældrene har valgt for det første barn, der er født efter dåbsforordningen. Er der ældre søskende, der er født før 1828, og som er tillagt et efternavn, vil de yngre søskende dog blive anset for at være tillagt samme efternavn.

Ved behandlingen af sager om udfærdigelse af navnebevis i medfør af navnelovens § 8, nr. 1, til bedsteforældres eller oldeforældres navne vil det navn, som er indført i kirkebogen, normalt blive lagt til grund for personer, der er født efter 1828. Dette gælder, uanset at det er oplyst, at den pågældende i almindelig omtale har anvendt et andet tilnavn, og uanset at et andet navn f.eks. fremgår af forældr rubrikken i børns dåbsattester eller i dødsprotokollen for den pågældende.

Er bedsteforældre eller oldeforældre født før 1828, vil deres navne normalt ikke være tilført kirkebogen, jf. ovenfor. Dokumentation for rette efternavn må da føres på anden måde. Dette kan f.eks. ske ved fremlæggelse af vielsesattest eller dødsattest eller ved dokumentation af forældr rubrikken i børns dåbsattester.

At dåbsforordningens regler for kirkebogsføring ikke altid blev efterlevet, kan normalt ikke føre til, at en person ved navnebevis kan antage et navn, der er tilført kirkebogen med urette.

Til *justitsministeren* (6/5 87) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Agter ministeren at støtte en idé, der tillader politiet at modtage betaling for kriminalitetsforebyggende arbejde i dets fritid?«

Begrundelse

Med en firedobling af kriminalitetsanmeldelser inden for de sidste 25 år er det simpelt hen nødvendigt at stoppe fortsat acceleration og som endeligt mål generelt at reducere kriminalitet. Ja, der gøres allerede en hel del af Det kriminalpræventive Råd, SSP-samarbejde etc.

Men i disse for vort land så alvorlige tider – også økonomisk – kan vi ikke fra den offentlige pengekasse hente ubegrænsede midler – ej heller til det vigtige kriminalitetsforebyggende arbejde.

Derfor vil CD foreslå, at vi til en vis grad sponsorerer en del af dette vigtige antikrimiarbejde.

Jeg tænker først og fremmest på et samarbejde med forsikringsbranchen, der helt naturligt er interesseret i en nedsættelse af kriminaliteten.

Vi må erkende, at politikorpset ikke kan undvære flere tjenestegørende personer til at arbejde kriminalitetsforebyggende i deres arbejdstid.

Derimod er jeg vidende om, at et stort antal politifolk er villige til at ofre en del af deres fritid, såfremt de kan få tiden betalt.

Det er mit absolutte indtryk, at sponsorer vil kunne finansiere en meget stor del af det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Svar (13/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I de senere år har kriminaliteten været stigende, og regeringen har taget en lang række initiativer med henblik på at imødegå denne udvikling. Dette er bl.a. sket ved en væsentlig udvidelse af politistyrken, ligesom der inden for politiet og anklagemyndigheden er gennemført en lang række omlægninger og administrative ændringer, der har til formål at effektivisere indsatsen mod den stigende kriminalitet.

Også inden for det øvrige samlede justitsvæsen er der gennemført en lang række æn-

dringer med henblik på en samlet forstærket indsats mod kriminalitetsudviklingen.

I Det kriminalpræventive Råds regi udføres endvidere et meget værdifuldt arbejde, som blandt andet muliggøres ved økonomiske tilskud fra private.

Det er imidlertid min opfattelse, at det kriminalpræventive arbejde, som udføres af politiet som et naturligt led i politiets øvrige arbejdsopgaver, udelukkende bør finansieres af det offentlige, således som der altid har været tradition for her i landet.

Spm. nr. S 1141

Til *justitsministeren* (6/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren sikre, at udvalget til undersøgelse af omstændighederne omkring flytningen af Thulebefolkningen i 1953 gennemfører sine høringer m.v. i offentlighed?«

Begrundelse

Der henvises til Information den 6. maj 1987.

Svar (13/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Regeringen har som bekendt besluttet, at der skal foretages en dybtgående og uvildig undersøgelse af Thulesagen ved et undersøgelsesudvalg, der skal bestå af 3 medlemmer med en dommer som formand. Der er således ikke tale om, at der er nedsat en kommissionsdomstol, hvis undersøgelser sker efter reglerne i retsplejeloven. Grønlands hjemmestyre og Avanersuup Kommune har tilsluttet sig denne undersøgelsesform. Hjemmestyret har ikke haft bemærkninger til udkastet til kommissorium ud over, at man ønskede angivet deri, at undersøgelsen bør søges afsluttet inden udgangen af 1988.

En undersøgelse, der foretages af en undersøgelsesdommer eller som i dette tilfælde et udvalg, tilrettelægges i praksis af udvalget selv.

Det er derfor op til det udvalg, der nedsættes til at undersøge Thulesagen, selv at tilrettelægge undersøgelsen således, at den gennemføres så grundigt, hensigtsmæssigt og hurtigt som muligt. Jeg lægger megen vægt

[Justitsministeren]

på ikke at blande mig i denne tilrettelæggelse.

Spm. nr. S 1143

Til *indenrigsministeren* (6/5 87) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage, således at man kan få sat en stopper for de luksurrejser, der foretages af diverse byråd?«

Begrundelse

I dagspressen kan man læse, at et udvalg i Ålborg byråd skal på studietur i Europa for at se på musikhuse, skønt man erkender, at man ikke kommer til at bygge et musikhus i Ålborg i dette århundrede, hvilket indebærer, at det ikke bliver dette eller det kommende byråd, der skal træffe beslutning. Alligevel bruger man skatteyderpenge til disse fornøjelsesrejser. Regeringen bør fremsætte en lov, således at vi får dette misbrug stoppet.

Foreløbigt svar (13/5 87):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Det fremgår af spørgsmålet, at det vedrører en konkret sag. Jeg har derfor bedt Tilsynsrådet for Nordjyllands Amt om en udtalelse i sagen.

Når udtalelsen foreligger, vil jeg vende tilbage til det stillede spørgsmål.

Spm. nr. S 1144

Til *arbejdsministeren* (6/5 87) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Hvad er baggrunden for, at vejledningen fra Arbejdstilsynet angående tunge løft ikke må udsendes til arbejdspladserne, hvor tunge løft er hverdagsarbejde og dårlige rygge højt i antal?«

Begrundelse

I Fagbladet nr. 8, den 25. april 1987, som SiD udgiver, er sagen omtalt på side 10.

Af artiklen fremgår det, at Arbejdstilsynet i Vejle Amt har fundet vejledningen om tunge løft så god og let forståelig, at den umiddelbart er velegnet til at sende ud til arbejdspladserne. Dette er der grebet ind over for, det vil sige, at vejledningen er forbudt for

dem, der skal vejlede, så dårlige rygge undgås. Det forekommer umiddelbart helt tåbeligt.

Da Direktoratet for Arbejdstilsynet er bemandet med fornuftige folk, må der være en eller anden regel, som man er gået ud fra, og som bør laves om.

Svar (18/5 87):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har anmodet Direktoratet for Arbejdstilsynet om en udtalelse. Af direktoratets svar fremgår det bl.a., at de vejledende retningslinier, som Arbejdstilsynet har udarbejdet til kampagne 87, Ondt i ryggen – Tunge løft, i form af 2 skemaer til vurdering af tunge løft, skal betragtes som et arbejdsredskab til hjælp ved vurderingen af konkrete løftesituationer. Skemaerne indgår således som en del af den samlede vurdering af, hvornår et løft kan betragtes som sundhedsskadeligt. I vurderingen indgår ikke alene byrdens vægt, men også byrdens placering i forhold til den, der løfter, og andre faktorer af betydning for den sundhedsmæssige belastning ved løftarbejde.

Da redskabet er nyt, har direktoratet i første omgang foretrukket at afprøve det internt for at gøre nogle erfaringer med brugen.

På baggrund af disse erfaringer vil direktoratet tage stilling til, om der skal udsendes en vejledning, en AT-meddelelse, hvori skemaerne indgår.

Spm. nr. S 1147

Til *fiskeriministerens* (6/5 87) af:

Arne Jensen (S):

»Hvordan vil ministeren sikre, at fiskerikontrollen udøves efter samme retningslinjer og med samme intensitet overalt i landet?«

Begrundelse

I Frederikshavn Avis den 30. april er den konservative EF-parlamentariker Lars Poulsen citeret for følgende udtalelse:

»Når man sammenligner fiskerikontrollens indgriben over for Strandbyfiskerne med, hvad der sker i Esbjerg, kan man måske nok undre sig over kontrollens »jagt« på Strandby-fiskeren. Man hører aldrig om noget tilsvarende i Esbjerg.«

[Arne Jensen]

Hvis der er baggrund for disse udtalelser, bør ministeren omgående tage initiativ til at sikre en ensartet kontrol, uanset om fiskeri foregår i Nordjylland eller i Esbjerg.

Svar (14/5 87):

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Fiskerikontrollens opgaver omfatter såvel saltvands- og ferskvandsfiskeri som kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer. Fiskerikontrollen tilrettelægges på en sådan måde, at der sikres ensartethed med hensyn til håndhævelse af fiskerilovgivningen. Den ensartede udøvelse af fiskerikontrollen tilrettelægges på grundlag af oplysninger om fiskerimønstret, fiskeriets intensitet og de erhvervsøkonomiske aktiviteter i øvrigt inden for fiskerisektoren.

Efter de for Fiskeriministeriet foreliggende oplysninger er der ikke belæg for at antage, at der udøves mere kontrol i Nordjylland end i Esbjerg.

Spm. nr. S 1148

Til *undervisningsministeren* (6/5 87) af:

Lenger (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor Danmarks Højskole for Legemsøvelser i år undlader at gennemføre det sædvanlige fire måneders kursus i handicapidræt?«

Begrundelse

Danmarks Højskole for Legemsøvelser plejer at gennemføre et efteruddannelseskursus i handicapidræt én gang om året, men i år gennemføres dette kursus ikke.

Ifølge formålsbeskrivelsen er kursets formål at give deltagerne »...en detaljeret viden om de forhold, som påvirker menneskets idræts- og arbejdsmuligheder, når det er ramt af forskellige former for handicap, så de kan initiere, planlægge og gennemføre idræt for og med handicappede og således fungere som kvalificerede ledere og lærere inden for fritids- og specialundervisningen.«

I forvejen er dette efteruddannelseskursus ganske beskedent, ikke mindst i sammenligning med, at Norges Idrætshøgskole i Oslo tilbyder et etårigt studietilbud, »Idrett for funksjonshemmede«, og Deutsche Sporthochschule, Køln, tilbyder et fireårigt studie-

forløb. Derfor var det mere naturligt at øge disse uddannelsesmuligheder end at begrænse dem.

Da årsagen til, at kurset ikke gennemføres, ikke kan være manglende behov, ønskes det oplyst, hvad der så er årsagen.

Svar (13/5 87):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan oplyse, at højskolen foreløbig har afholdt to kurser, ét i efteråret 1985 og ét i efteråret 1986.

Efterspørgslen efter kurserne var begrænset, og højskolen måtte gennemføre en oplysningskampagne for at få ansøgere nok.

Efter at højskolens rektor havde haft lejlighed til at udveksle erfaringer med Den norske Idrætshøjskole, besluttede Højskolen for Legemsøvelser at nedsætte et udvalg til evaluering af de to afholdte kurser. Udvalget skal endvidere forsøge at få inddraget socialmedicinske aspekter i de fremtidige kurser.

Højskolen forventer på baggrund af udvalgsarbejdet at kunne udbyde nye længerevarende kurser i løbet af 1988.

For efteråret 1987 planlægger højskolen nye korterevarende specialkurser for idrætsudøvelse i forbindelse med forskellige typer handicap, eksempelvis for svagtseende og bevægelseshæmmede.

Jeg gør for en ordens skyld opmærksom på, at højskolen er friholdt for besparelser på kursusundervisningen i 1987 og i 1988.

Det manglende udbud af det sædvanlige 4-måneders kursus i handicapidræt skyldes således alene den igangværende planlagte fornyelse.

Spm. nr. S 1151

Til *industriministeren* (7/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren sikre, at rejsebureauerne får at vide, at de ikke må arrangere rejser til Sydafrika?«

Begrundelse

Ministeren for offentlige arbejder har den 6. maj i Folketingets spørgetid oplyst, at SAS og DSB ikke må arrangere rejser til eller i Sydafrika.

[Albrechtsen]

Spørgeren har imidlertid fået oplyst, at der er private rejsebureauer, der er villige til at gøre noget sådant.

Dette må være i strid med samhandelsforbudet, der jo også omfatter tjenesteydelser. I et enkelt tilfælde, nemlig DIS-rejser, har rejsebureauet oplyst, at bureauet kun arrangerer rejser til Sydafrika med et humanitært formål. Imidlertid er et forbud nødvendigt, fordi turistrejser, handelsrejser osv. ikke må kunne arrangeres af danske bureauer.

Svar (18/5 87):

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Industriministeriet har i dag sendt den i kopi vedlagte skrivelse, der præciserer ministeriets holdning, til Rejsegarantifonden og Foreign Airlines Committee, Denmark, med anmodning om at gøre medlemmerne bekendt med skrivelsens indhold.

Bilag 1

13. maj 1987

Direktør Uwe Schäfer
Formand for Foreign Airlines Committee,
Denmark
c/o Lufthansa
Ved Vesterport 6
1612 København V.

Industriministeriet skal herved anmode Foreign Airlines Committee, Denmark om at gøre de tilsluttede selskaber bekendt med følgende vedr. rejser til Den sydafrikanske Republik:

Folketinget vedtog den 4. juni 1986 lov nr. 289 om forbud mod handel med Den sydafrikanske Republik og Namibia.

Ifølge denne lov er det forbudt at udføre tjenesteydelser af enhver art fra Danmark til Sydafrika.

Dette indebærer efter Industriministeriets opfattelse, at rejsebureauer og flyselskaber her i landet ikke lovligt kan arrangere rejser til Sydafrika, herunder udstede billetter eller arrangere hotelophold og rejser inden for Sydafrika.

Det tilføjes, at den endelige afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene.

P.M.V.

E.B.

Hendrik Boesgaard

Bilag 2

13. maj 1987

Rejsegarantifonden
Lyngby Hovedgade 64
2800 Lyngby

Industriministeriet skal herved anmode Rejsegarantifonden om at gøre Fondens tilsluttede rejsearrangører bekendt med følgende vedr. rejser til Den sydafrikanske Republik:

Folketinget vedtog den 4. juni 1986 lov nr. 289 om forbud mod handel med Den sydafrikanske Republik og Namibia.

Ifølge denne lov er det forbudt at udføre tjenesteydelser af enhver art fra Danmark til Sydafrika.

Dette indebærer efter Industriministeriets opfattelse, at rejsebureauer og flyselskaber her i landet ikke lovligt kan arrangere rejser til Sydafrika, herunder udstede billetter eller arrangere hotelophold og rejser inden for Sydafrika.

Det tilføjes, at den endelig afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene.

P.M.V.

E.B.

Hendrik Boesgaard

Spm. nr. S 1152

Til *energiministeren* (7/5 87) af:

Stillinger (SF):

»Vil ministeren indføre samme elafgift for erhvervsvirksomheder som for husholdninger og afskaffe abonnementsafgifterne for begge disse brugere samt etablere et afgiftsfrit bundfradrag på 1.500 kWh pr. husstand?«

Begrundelse

På baggrund af paneldebatten om elbesparelser arrangeret af Teknologinævnet den 15. december 1986 blev det bl.a. af lektor Frede Hvelplund, AUC, konkluderet, at det var vigtigt af besparelshensyn at indføre en tarifpolitik, som opmuntrer til besparelser.

Dette kan bl.a. gennemføres ved afskaffelse af abonnementsafgifter for såvel husholdninger som energivirksomheder og ved ændring af elafgiften for husholdninger, således at der bliver et afgiftsfrit bundfradrag på ca. 1.500 kWh pr. husstand, samt ved ændring af

[Stillinger]

elafgiften, således at der bliver den samme elafgift for erhvervsvirksomheder som for husholdninger.

Dette bør ses i sammenhæng med, at det indkomne provenu anvendes til styrkelse af eksporterhvervene, f.eks. via en nedsættelse af virksomhedsbeskatningen. Det bør ligeledes ses i sammenhæng med en omlægning af hele energibeskatningen, således at erhvervsvirksomhederne og husholdningerne beskattes nogenlunde ens.

Svar (14/5 87):

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Et væsentligt element i aftalen af 6. juni 1986 mellem regeringen og Socialdemokratiet om bl.a. energibesparelser er iværksættelsen af et forskningsprojekt, der skal belyse de tekniske, økonomiske og administrative muligheder for gennemførelse af mere vidtgående elbesparelser.

Forskningsprojektet er indledt under ledelse af en af Energiministeriet nedsat styregruppe, og den praktiske gennemførelse er overdraget AKF (Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstitut). Eksterne konsulenter for projektet forventes bl.a. at være Fysisk Lab. III på Danmarks Tekniske Højskole, dk-teknik, elselskaber m.fl.

Undersøgelser af økonomiske virkemidler (såsom afgifter, tilskud, ændrede tarifstrukturer) til opnåelse af elbesparelser indgår med betydelig vægt i projektet. Og i sammenhæng hermed indgår undersøgelser af tekniske elbesparelsemuligheder, administrative virkemidler og information med henblik på at opnå en begrænsning af elforbruget.

Jeg forventer, at forskningsprojektets resultater vil give baggrund for fastlæggelsen af initiativer, der fremtidig kan tages for at begrænse elforbruget.

Endvidere vil jeg henvise til mine udtalelser ved første behandling af beslutningsforslag nr. B 113, forslag til folketingsbeslutning om energiafgifter for momsregistrerede virksomheder, fremsat af Tinning (VS), og nr. B 103, forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af elforbruget, fremsat af Riishøj (SF).

Jeg bemærkede da, at regeringen ikke kunne gå ind for, at også erhvervslivet skal betale energiafgifter, idet »det er forkert kun at se energiafgifter i en snæver energimæssig

sammenhæng. Afgifterne tjener i høj grad også overordnede økonomiske og politiske hensyn, og her er det helt klart regeringens opfattelse, at indførelse af energiafgifter på erhvervslivets energiforbrug vil forværre og ikke forbedre betalingsbalanceproblemerne i den danske økonomi.«

Spm. nr. S 1153

Til *undervisningsministeren* (7/5 87) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Hvad kan ministeren oplyse om praktiksituationen for plejehjemsassistenteleverne i Gram, og hvad er der gjort for at sikre det nødvendige antal pladser, der muliggør, at de studerende kan færdiggøre deres uddannelse?«

Begrundelse

Af dagspressen fremgår det, at såfremt det ikke lykkes at skaffe yderligere 7 socialpraktikpladser, må 7 studerende påregne en forlængelse af deres studietid med mindst 4 måneder. Det fremgår ligeledes, at der ikke er tale om et enkeltstående tilfælde, men at der har været vanskeligheder, siden skolen startede.

Svar (18/5 87):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Fra Undervisningsministeriets side har vi ved flere lejligheder understreget nødvendigheden af, at der stilles det tilstrækkelige antal praktikpladser til rådighed for de unge, der uddannes til plejehjemsassistenter.

Jeg er bekendt med, at der for tiden er problemer med at gennemføre den praktiske del af uddannelsen ved Plejehjemsassistent-skolen i Gram.

Der har således i maj måned været afholdt et møde med bl.a. repræsentanter for Sønderjyllands Amtskommune på amtsgården i Åbenrå, hvor praktikpladsproblemet blev drøftet.

I forlængelse af dette møde har skolen med et brev af 11. maj 1987 anmodet amtsborgmesteren om, at de manglende praktikpladser stilles til rådighed, eventuelt i et samarbejde med Ribe og Vejle amtskommuner.

Sideløbende med dette konkrete initiativ er det med forlængelsen af lovgivningen om

[Undervisningsministeren]

bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden besluttet at videreføre de seneste års gunstige finansieringsmuligheder for primærkommunerne med hensyn til plejeuddannelserne, som det fremgår af mit svar på spørgsmål nr. S 1154.

Spm. nr. S 1154

Til *undervisningsministeren* (7/5 87) af:

Qvist Jørgensen (S):

»Er der overvejelser om at pålægge kommuner, der ikke sikrer praktikpladser for f.eks. sygeplejeelever og plejhjemsassistent-studerende, en udligningsordning, således at der dels sikres tilstrækkelig praktikpladskapacitet, dels at ingen kommune kan spare penge ved at undslå at medvirke i en solidarisk uddannelsespolitik, og i hvilket omfang har ministeren deltaget i eventuelle overvejelser?«

Begrundelse

Af dagspressen fremgår det, at der er overvejelser om at etablere en kommunal udligningsordning, således at kommuner, der af en eller anden grund ikke ønsker at bidrage ved at stille praktikpladser til rådighed, ikke kan gøre dette, uden det får konsekvenser.

Svar (18/5 87):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Som bekendt vedtog Folketinget ved udgangen af 1986 at videreføre lovgivningen om indsatsen mod ungdomsarbejdsløsheden, således at primærkommunerne også i 1987 skal afsætte mindst 130 kr. pr. indbygger til dette formål.

I 1985 og 1986 har der været afsat en særlig pulje af disse midler til tilskud til primærkommunale praktikpladser inden for plejeuddannelserne. Denne ordning vil blive videreført i 1987.

Halvdelen af primærkommunernes pligtudgifter vil således indgå i en udligningsordning. Af denne afsættes forlods et beløb på 50 mill. kr. til tilskud til kommuner, der opretter praktikpladser til plejeuddannelser. Beløbet vil blive fordelt mellem kommunerne efter antallet af fulde elevuger, hvor de pågældende elever har været ansat i primærkommunen i lønnet praktik.

Gennem denne ordning vil den enkelte kommune blive økonomisk motiveret til at oprette praktikpladser inden for plejeuddannelserne, og det er mit håb, at der ad denne vej vil blive stillet det nødvendige antal praktikpladser til rådighed.

Denne særlige ordning for praktikpladser inden for plejeuddannelserne har været drøftet med Kommunernes Landsforening. Foreningen har i marts 1987 udsendt en foreløbig orientering herom til de enkelte kommuner. Både indenrigsministeren og jeg regner med at kunne udsende de nærmere regler herom i løbet af kort tid.

Spm. nr. S 1156

Til *ministeren for offentlige arbejder* (8/5 87) af:

Dohrmann (FP):

»Kan det betegnes som andet end dårlig passagerservice og undergravning af Stauning Lufthavn, når Danair ikke vil medtage den beflyvning, som Midtfly udfører til og fra Stauning, i tabellen for indenrigsruterne i Danmark?«

Begrundelse

Danair og SAS har altid gjort, hvad de kunne for at bevare deres monopolagtige status. Derfor er det kun de ruter, der decideret giver store økonomiske tab, private flyselskaber kan gøre sig forhåbninger om at få tilladelse til at beflyve.

Formentlig i surhed over, at Midtfly beflyver Stauning og dermed udfører en rimelig passagerbetjening af denne landsdel, har Danairs ledelse ikke medtaget Stauning i tabellen for indenrigsruterne i Danmark, men alene markeret ruten ved at slå en streg og sætte en prik. Da det må formodes, at tabellerne fremstilles for at vejlede passagerer fra alle egne af landet og ikke som et reklameskrift for visse flyselskaber, bedes ministeren bekræfte, at beskrivelsen af Stauning Lufthavn fremover vil blive udført lige så udførligt som andre lufthavne.

Svar (20/5 87):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Baggrunden for, at Danair hidtil ikke har ønsket at optage Midtflys Stauningrute i Danairs tidstabel, er, at denne er selskabets egen kommercielle publikation, hvori Danair ønsker at forklare offentligheden, hvad Danairsamarbejdet står for, hvilke ruter der flyves af Danair og dermed, hvad der dækkes af Danairs ansvarsområde.

Midtflys Stauningrute opereres som bekendt ikke inden for rammerne af Danairsamarbejdet, og en optagelse kunne efter Danairs opfattelse give vanskeligheder med hensyn til den nævnte profilering.

Jeg rejste – som det formentlig er spørgeren bekendt – spørgsmålet over for Danair allerede i februar 1987, og Danair har nu tilkendegivet, at tidstabellen for Stauningruten kan blive medtaget i næste nummer af Danairs tidstabel, mod, at Midtfly betaler sin andel af produktionsomkostningerne for tidstabellen.

Spm. nr. S 1158

Til *kirkeministeren* (8/5 87) af:

Preben Lange (S):

»Vil ministeren oplyse, hvornår der kan ventes svar på henvendelsen af 22. juli 1985 fra det grønlandske Landstings udvalg for kirkelige anliggender vedrørende et selvstændigt stift for Grønland?«

Begrundelse

Som formand for Landstingets udvalg for kirken i Grønland afleverede provst Magnus Larsen et forslag til ændring af lov nr. 587 af 29. november 1978 om kirken i Grønland og et udkast til landstingsforordning om kirken i Grønland til vicebiskop Christian Mørch under udvalgets sidste møde i Qaqortoq den 22. juli 1985.

I efteråret 1985 opfordrede Landstinget vicebiskoppen til at forhøre sig hos biskop Ole Bertelsen om sagen, som herefter har hvilet 18 måneder i biskoppens skrivebord uden svar, selv om 95 pct. af menighedsrepræsentationsmedlemmerne i Grønland ønsker et selvstændigt stift.

Svar (14/5 87):

Kirkeministeren (Mette Madsen):

Ved skrivelser af 1. oktober 1985 anmodede Grønlands kirkenævn henholdsvis Kirkeministeriet og biskoppen over Københavns Stift om udpegelse af sagkyndige, der kunne stå til rådighed under et udvalgsarbejde angående et forslag til ændring af lov om kirken i Grønland samt et udkast til en ny landstingsforordning om kirken i Grønland.

Den 27. februar 1986 udpegede Kirkeministeriet en kontaktperson for udvalget. Biskoppen havde, forinden han tog stilling til henvendelsen, ved skrivelse af 10. december 1985 udbedt sig yderligere oplysninger og kommentarer fra vicebiskoppen i Grønland. Biskoppen har først modtaget det udbedte materiale – herunder tilkendegivelserne fra de enkelte menighedsrepræsentationer om en stiftsdeling – med vicebiskoppens skrivelse af 2. april 1987.

Det er over for mig oplyst, at biskoppen for tiden overvejer det nu modtagne materiale, og at biskoppens indstilling i sagen kan forventes at foreligge snarest.

Spm. nr. S 1159

Til *udenrigsministeren* (8/5 87) af:

Pelle Voigt (SF):

»Fastholder udenrigsministeren sin udtalelse om, at tiden er løbet fra det arbejde, der er foregået i Østergaardudvalget, og at han tror, det vil gå udvalget, som det går gamle soldater: at det vil visne bort?«

Begrundelse

Der henvises til ministerens udtalelser til dagbladet Politiken torsdag den 7. maj 1987. Hvis udenrigsministeren fastholder denne holdning til arbejdet i det sikkerhedspolitiske udvalg, må det antages at besværliggøre et seriøst udvalgsarbejde i en sådan grad, at det kan blive rent tidsspilde for Folketinget at fortsætte arbejdet.

Svar (18/5 87):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Et spørgsmål fra hr. Pelle Voigt er måske ikke det bedste grundlag for mig for en meningstilkendegivelse om et så vigtigt emne som den proces, Østergaardudvalget repræsenterer, og som jo blev startet som et forsøg på at genskabe enighed mellem de partier,

[Udenrigsministeren]

som i fællesskab støttede den udenrigs- og sikkerhedspolitik, Danmark stod for, indtil Socialdemokratiet gik i opposition i 1982.

Lad mig da blot henvise til mit indlæg i Politiken for den 9. maj 1987, hvori jeg gjorde rede for min vurdering af udsigterne for en international udvikling, der ville give grundlag for en dansk udenrigspolitik baseret på bred enighed. Jeg tog i dette indlæg udtrykkelig afstand fra, at Politiken dagen i forvejen havde fremstillet min holdning, som om jeg ville sabotere Østergaardudvalgets arbejde.

For at sikre mig, at jeg blev rigtigt forstået, måtte jeg da samtidig gøre det klart, at enigheden ikke kunne baseres på de gamle dagsordener, som Socialdemokratiet har været med til at vedtage under helt andre internationale forhold. Jeg kunne heller ikke lade det stå imodsiget, når hr. Svend Auken – som f.eks. i et interview med Berlingske Tidende for den 8. februar 1987 – på én gang udtrykte forventning om enighed og samtidig understregede, at »det, vi (Socialdemokratiet) kan sige ja til i atomvåbenpolitikken, også vil være acceptabelt for de Radikale og SF«.

Jeg håber stadig på bred enighed om udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Østergaardudvalgets arbejde har hidtil virket i den retning, og det ville kun glæde mig, om det fortsat kunne spille en positiv rolle. Men det er målet, der tæller, og midlets værdi må afhænge af, om det tjener målet.

Spm. nr. S 1161

Til *justitsministeren* (8/5 87) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren oplyse, hvilke initiativer ministeriet agter at tage med hensyn til undervisning af de 90 asylbørn, der er indrejst i 1986, samt de 20 asylbørn, der er indrejst i perioden august til september 1985, og som endnu ikke har modtaget undervisning?«

Begrundelse

Ifølge ministeriets egne oplysninger, jf. besvarelse af spørgsmål nr. S 1042, opholder 110 asylbørn sig i Danmark uden at modtage undervisning.

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål S 1041, har alle asylansøgere børn i alderen mellem 6 og 16 år, bortset fra dem, der er indrejst i 1987, gennemgået det af Røde Kors tilrettelagte undervisningsprogram, eller også er de i færd med det.

Justitsministeriet kan samtidig oplyse, at Direktoratet for Udlændinge og Flygtningegnævnet tilstræber at få afviklet de ansøgninger, der i kraft af den voldsomme tilstrømning inden ændringen af udlændingeloven i oktober 1986 har ophobet sig.

Det kan således oplyses, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid vedrørende asylansøgninger i Direktoratet for Udlændinge er 2-3 måneder og – hvis afgørelsen påklages til Flygtningegnævnet – ca. 2-3 måneder fra Flygtningegnævnets modtagelse af sagen fra Direktoratet for Udlændinge.

Spm. nr. S 1162

Til *justitsministeren* (8/5 87) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren kommentere fagbladet Børn og Unges artikel »På kant med folkeskolen. 400 skolepligtige asylbørn nægtes undervisning?«

Begrundelse

Der henvises til en artikel i Børn og Unge nr. 14, hvori antallet af asylbørn opgøres til 700 i modsætning til ministeriets tal, der siger 110 børn.

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål S 1042, har Direktoratet for Udlændinge over for Justitsministeriet oplyst, at der den 24. april 1987 befandt sig 127 børn i alderen fra 6 til 16 år på de danske centre for asylsøgende.

Hverken Undervisningsministeriet eller Direktoratet for Udlændinge er bekendt med grundlaget for den opgørelse af skolepligtige børn til asylansøgere, der er nævnt i Børn og Unge.

Alle børn i alderen fra 6 til 16 år, der er indrejst før 1987, har gennemgået eller er i færd med at gennemgå et af Dansk Røde Kors tilrettelagt undervisningsprogram.

[Justitsministeren]

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. S 1041 og S 1042.

Spm. nr. S 1164

Til *justitsministeren* (8/5 87) af:

Thoft (SF):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang der indgår dansk producerede dele i de F-16 fly, som Israel for tiden anvender til bombardementer af palæstinensiske landsbyer i det sydlige Libanon?«

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af oplysninger om, at der indgår dansk producerede dele i F-16 fly tilhørende Israel.

Spm. nr. S 1165

Til *justitsministeren* (8/5 87) af:

Thoft (SF):

»Vil ministeren oplyse, om det er i overensstemmelse med dansk våbeneksportlovgivning at eksportere dele til de F-16 kampfly, der for tiden hærger palæstinensiske landsbyer i det sydlige Libanon, og kan ministeren oplyse, om der er givet tilladelse til eksport heraf?«

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter den danske våbeneksportpolitik nægtes eksporttilladelse efter våbenlovens § 6 til lande, der er inddraget i krigeriske begivenheder, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at udvikle sig til væbnede konflikter, herunder borgerkrig eller væbnet undertrykkelse af befolkningsgrupper.

Danmark har siden 1955 opretholdt en principiel våbenembargo over for landene i det mellemøstlige konfliktområde, herunder Israel. I forbindelse med gennemførelsen af F-16 aftalen blev der i 1979 rejst spørgsmål om, hvorvidt dansk producerede dele måtte eksporteres til Israel. I overensstemmelse med den almindelige danske våbeneksportpolitik blev der truffet beslutning om, at dansk producerede komponenter ikke måtte indgå i fly bestemt for Israel.

Heller ikke i dag kan der forventes meddelt eksporttilladelse til Israel efter våbenlovens § 6.

Spm. nr. S 1166

Til *justitsministeren* (8/5 87) af:

Thoft (SF):

»Vil ministeren oplyse, i hvilket omfang ministeren kræver såkaldt »end-user«-erklæringer fra den amerikanske regering i forbindelse med danske virksomheders leverancer af dele til F-16 flyene, og har USAs salg af F-16 fly til det krigsførende Israel været i overensstemmelse hermed?«

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som det fremgår af den daværende udenrigsministers redegørelse i Folketinget den 10. januar 1979, jf. Folketingstidende 1978-79 sp. 4478 ff, har Danmark indgået en aftale med USA vedrørende leverance af danske komponenter til F-16 fly, som USA agter at eksportere til tredjelande. Udenrigsministeren oplyste i den nævnte redegørelse:

»Da F-16 aftalen i sin tid blev indgået, var det for den daværende regering og de partier, der støttede købet, et element af væsentlig betydning, at dansk industri ikke blot fik mulighed for at deltage i produktionen af de 1.000 fly, som de fem deltagere i aftalen har besluttet sig til at anskaffe, men at der tillige var adgang til at tage del i den forventede produktion af fly til andre lande, hvorved kompensationsmulighederne ville blive forøget. Det var imidlertid også vigtigt at sikre, at den danske våbeneksportpolitik kunne efterleves, også i forbindelse med en sådan medproduktion, og på den baggrund tog regeringen initiativ til at indgå en aftale med USA af samme karakter som den aftale, Norge havde indgået tidligt i 1978.

Jeg har ikke noget imod her fra Folketingets talerstol at sige, hvad der ligger i aftalen. Aftalen fremtræder som et brev til den danske ambassadør i Washington, hvori den amerikanske regering erklærer – jeg citerer: »Med henblik på at lette dansk deltagelse i medproduktionen vil komponenter hidrørende fra dansk industri blive placeret i pulje med andre produktionskilder, og enhver anstrengelse vil – inden for de begrænsninger,

[Justitsministeren]

der følger af F-16 kontraktens struktur – blive udfoldet for at sikre, at disse komponenter førstegangsinstalleres i NATO F-16 fly og F-16 fly til tredjelande udpeget af Danmark. Alle F-16 fly vil blive leveret til og overtaget af den amerikanske regering før overdragelse til noget andet land.«

Som nævnt er der tale om en aftale, der er kommet i stand på dansk foranledning. Motiveringen skal søges i to forhold, dels at regeringen har ønsket en ekstra sikkerhed for, at dansk våbeneksportpolitik kan efterleves også i et så kompliceret og langsigtet projekt som det, F-16 aftalen omfatter, dels at regeringen har ønsket at sikre dansk industri en kontinuerlig produktionsgang, der ikke afbrydes i videre omfang end strengt nødvendigt som følge af eventuelle danske ønsker om ikke at deltage i produktion til et bestemt tredjeland.

Aftalens våbeneksportpolitiske og erhvervsmæssige sigte er helt på linje med, hvad der tidligere er givet udtryk for omkring regeringens syn på F-16 aftalen. Der er således ikke tale om nogen som helst ændring af praksis, som Folketinget burde gøres bekendt med, endsige om nogen omgåelse af våbenloven. Tværtimod drejer det sig om en dansk understregning af, at vi forbeholder os at kunne sige nej til en leverance til et bestemt tredjeland, og vi har fra amerikansk side fra første færd mødt den største forståelse for det motiv. Stillingtagen vil ske i disse som i andre våbeneksportsager i det konkrete tilfælde, idet våbenloven, som det vil være bekendt, foreskriver, at der skal indhentes eksporttilladelse i hvert enkelt tilfælde. Det vil altså sige, at hvis der opstår en situation, hvor danske virksomheder skal levere komponenter til F-16 fly, som skal produceres og videresælges til andre lande end de oprindelige fem, skal man have en våbeneksporttilladelse på fuldkommen normal vis.

Lad mig for god ordens skyld sige, at det naturligvis også gælder for eksport af komponenter bestemt for de i aftalen nævnte fly til de fem NATO-lande.«

Endvidere udtalte udenrigsministeren, »at hvis en dansk virksomhed, der deltager i denne medproduktion, ønsker at eksportere komponenter, som skal installeres i fly, der går til andre lande end dem, de oprindeligt er bestemt for, altså de fem, skal der foreligge en våbeneksporttilladelse fra regeringen, og

disse komponenter kan kun installeres i fly, som går til de lande, den danske våbeneksporttilladelse er givet til. Således kommer det til at fungere, og derfor er der tilvejebragt den størst mulige sikkerhed for, at komponenterne ikke anbringes i fly, der går til andre lande end dem, våbeneksporttilladelsen gælder.«

Justitsministeriet kan tilføje, at der ikke er sket ændringer i det, som udenrigsministeren oplyste i Folketinget i 1979.

Spm. nr. S 1167

Til landbrugsministeren (11/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren sikre, at de offentlige landbrugsfondes midler bruges til produktive formål inden for erhvervet og den tilknyttede industri og ikke til støtte til landbrugsorganisationer og disses ejendomsselskaber?«

Begrundelse

Ifølge LO-bladet den 9. april 1987 har bl.a. de såkaldte produktionsafgiftsfonde ydet tilskud til Landbrugsrådet. Men det kan vel ikke være formålet med offentligt finansierede fonde, der har til formål at fremme landbrugsproduktionen og eksporten af landbrugsprodukter. Og hvis Landbrugsrådet skal have offentlig støtte, bør dette ske direkte som en konto på finansloven. Det bør ikke ske på den måde, at landbrugets organisationer bruger deres magt over fondene til at fastsætte egne tilskud.

Hertil kommer, at f.eks. Finansieringsfonden af 1963 ifølge LO-bladet har ydet rentefrit lån til ejendomsselskabet Buen, der ejes af Landbrugsrådet. Ifølge LO-bladet har Buen bl.a. stillet lejligheder til rådighed for landbrugets topfolk.

Svar (19/5 87):

Landbrugsministeren (Gammelgaard, fg.)

De omtalte landbrugsfonde vedrører dels produktionsafgiftsfondene, dels visse finansieringsfonde, de såkaldte passive fonde.

Med hensyn til produktionsafgiftsfondene er det i EF-bemyndigelseslovene (bekendtgørelser nr. 487 og 488 af 13. september 1984) bestemt, at midlerne anvendes til erhvervsøkonomiske foranstaltninger vedrørende pro-

[Landbrugsministeren]

duktion og afsætning af landbrugsvarer. Det indebærer, at midlerne bl.a. kan anvendes af landbrugsorganisationerne i det omfang, disse udfører aktiviteter af ovennævnte karakter, som f.eks. kan være reklame- og oplysningsvirksomhed.

I den forbindelse har f.eks. Landbrugsrådet, som bl.a. gennemfører eksportfremmende aktiviteter gennem Landbrugets Afsætningsudvalg, modtaget midler fra nogle af produktionsafgiftsfondene. Disse midler har som hovedregel regnskabsmæssigt været opført som generelle tilskud til Landbrugsrådet, da denne organisation hidtil – og med accept fra § 2-udvalget for landbruget – ikke har øremærket sine indtægter til specifikke aktiviteter.

For netop at opnå større klarhed har Landbrugsministeriet i sin nye regnskabsinstruks for § 4-afgiftsfondene præciseret i § 7, stk. 16, at tilskuddene fra produktionsafgiftsfondene til tilskudsmodtagere (som f.eks. Landbrugsrådet) skal specificeres på udgiftsposter i tilskudsregnskabet. Det skal understreges, at alle tilskudsmodtagere, der modtager tilskud på over 1 mill. kr., nu er forpligtede til at indsende tilskudsregnskab til § 2-udvalget med henblik på landbrugsministerens godkendelse.

Med hensyn til Finansieringsfonden af 1963 og andre passive fonde, har disse fonde en anden status, idet anvendelsen af deres midler skal ske i overensstemmelse med disse fondes fundatser, som Landbrugsministeriet i sin tid har godkendt som tilsynsmyndighed. Disse fonde har således en større dispositionsfrihed over deres midler, end det er tilfældet for produktionsafgiftsfondene. I øvrigt henvises til mit svar på spørgsmål nr. S 1168.

Spm. nr. S 1168

Til *landbrugsministeren* (11/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til at sikre fagbevægelsen indflydelse på ledelsen af de offentlige landbrugsfonde, og finder ministeren det i det hele taget holdbart, at alene landbruget styrer disse offentligt finansierede fonde?«

Begrundelse

I LO-bladet nr. 7 – den 9. april 1987 – rejser formanden for Nærings- og Nydelsesmiddelforbundet, Anton Johannesen, krav om, at fagbevægelsen, de ansatte på mejerier og slagterier m.fl. får indflydelse på de offentlige landbrugsfonde.

Det forholder sig sådan, at private organisationer (landbrugets) administrerer en del af det offentlige skatte- og afgiftsindtægter, der tilflyder disse fonde. Det drejer sig om produktionsafgiftsfondene (svineafgiftsfond, kvægafgiftsfond, mælkeafgiftsfond, Fjerkræeksportudvalget m.v.) samt f.eks. Finansieringsfonden af 1963, Mejerirationaliseringsfonden osv. Indtægterne stammer fra statstilskud, amtskommunal grundskyld, forskellige produktionsafgifter m.v.

Både hvad styringen og pengenes anvendelse angår, er der behov for ændringer. F.eks. er det indlysende, at de ansatte på de berørte områder må have indflydelse, hvis det fortsat skal være organisationerne, der skal styre disse fonde.

For det andet bør der fremover først og fremmest sættes på økologisk produktion og forædling af landbrugsvarer uden tilsætningsstoffer. VS foreslår derfor oprettelse af en økologisk jordbrugerfond. Men også de eksisterende produktionsafgiftsfonde m.v. kunne straks omlægges i den retning, samtidig med at de ansatte samt forbrugerne fik direkte indflydelse gennem repræsentation i fondsledelserne.

Svar (19/5 87):

Landbrugsministeren (Gammelgaard, fg.):

Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at der med Rigsrevisionens ord er tale om offentlige midler af særlig karakter, idet der er tale om afgifter, der pålægges erhvervet og føres tilbage til dette i form af erhvervsøkonomiske foranstaltninger til fremme af produktion og afsætning i erhvervet.

Med hensyn til afgiftsfondene er disse fondes budgetter og regnskaber underlagt behandling af § 2-udvalget for landbruget, inden de indstilles til landbrugsministerens godkendelse. Som bekendt er § 2-udvalget sammensat af forskellige interesseorganisationer, som ud over landbrugets organisationer bl.a. omfatter Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet, Industrirådet og Det Danske Handelskammer. Der er således ikke

[Landbrugsministeren]

tale om, at landbruget styrer disse afgiftsfonde.

Landbrugsministeriet har i overensstemmelse med Rigsrevisionens beretninger nr. 23 og 24 af 1983 foretaget ændringer i regnskabs- og revisionsinstrukserne.

For det første er der udarbejdet ny og strammere regnskabs- og revisionsinstrukser for begge kategorier af fonde. Disse instrukser træder i kraft fra og med regnskabsåret 1987 og indebærer bl.a., at fondenes og deres tilskudsmodtageres revisorer også skal foretage forvaltningsmæssig revision af regnskaberne.

For det andet har jeg efter forslag fra Ombudsmanden foretaget en ændring af § 4, stk. 6, i bemyndigelsesloven, således at der nu i loven er hjemmel til at uddelegere administrationen af landbrugsafgiftsfondene til bestemte brancheorganisationer, jf. lov nr. 946 af 23. december 1986.

Efter de foretagne ændringer af instrukser og bemyndigelsesloven finder jeg ikke behov for at foretage yderligere ændringer i grundlaget for afgiftsfondene.

Med hensyn til Finansieringsfonden af 1963 og andre passive fonde er Landbrugsministeriet ifølge disse fondes fundatser tilsynsmyndighed og har således pligt til at efterse, at midlerne anvendes efter disse fondes vedtægtsbestemmelser. Grundet på de vidtgående formålsparagraffer har de passive fonde en større dispositionsfrihed over midlerne, end afgiftsfondene har, men der stilles i dag de samme revisionsmæssige krav til de passive fondes regnskaber som til afgiftsfondenes regnskaber.

Jeg finder afslutningsvis ingen anledning til at tage initiativ til at få ændret nævnte fundatser.

Spm. nr. S 1169

Til *miljøministeren* (11/5 87) af:

Tinning (VS):

»Vil ministeren tage skridt til at skærpe de gældende regler for smogalarm, således at de kommer til at omfatte alle relevante forureningskomponenter, svovldioxid, kulilte, kvælstofoxider og kulbrinter, og således at de kommer til at svare til Verdenssundhedsorganisationens, WHO's, grænseværdier for de pågældende stoffer?«

Begrundelse

Mens vi nyder den klare forårshimmel, kan vi lade tankerne vandre nogle måneder tilbage, hvor smoggen lå tungt over landet og folk med luftvejssygdomme hostede værge-løst for sig. De gældende regler for smogalarm går ud på, at folk med hjerte- og luftvejssygdomme må blive inden døre, mens bilerne kan boltre sig i gaderne.

Det må der selvsagt laves om på.

Der kan f.eks. indføres to alarmtrin:

Et første trin, hvor der indføres skærpet kontrol med bilers tomgangskørsel, hvor al unødvendig bilkørsel frarådes, og hvor folk med hjerte- og luftvejssygdomme advares.

Et andet trin, hvor al privat bilkørsel i byerne standses, bortset fra biler med katalysatorer eller tilsvarende rensning. Samtidig får de lokale myndigheder kompetence til at standse særligt forurenende virksomheder. Gør de det ikke, kan afgørelsen ankes til Miljøstyrelsen.

For svovldioxid og kvælstofdioxid, hvor WHO har angivet en under- og en overgrænse i deres grænseværdi, anvendes undergrænsen til udløsning af trin 1 og overgrænsen til udløsning af trin 2. Tilsvarende regler kan laves for de øvrige stoffer.

Svar (19/5 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Der findes ingen gældende regler for smogalarm, men i forbindelse med forhøjede værdier af specielt kvælstofoxider i Københavnsområdet i januar 1987 udsendte Miljøstyrelsen en pressemeddelelse, hvori Miljøstyrelsen bl.a. dels understregede vigtigheden af Københavns Politis indskærpelse af, at man ikke må lade bilen gå i tomgang i mere end 3 minutter, og dels, at personer med kroniske luftvejslidelser som astma og kronisk bronkitis kan begrænse problemerne ved at undgå kulde og så vidt muligt holde sig inden døre.

På baggrund af denne og en lignende episode kort efter har Miljøstyrelsen nedsat en intern arbejdsgruppe med det formål at udarbejde generelle retningslinier for, hvordan de decentrale myndigheder bør forholde sig i eventuelle lignende fremtidige situationer, såfremt man er interesseret i at etablere et sådant varslingsystem.

[Miljøministeren]

I arbejdsgruppens arbejde indgår bl.a. internationale erfaringer. Det skal dog anføres, at WHO ikke specifikt har udarbejdet forslag til smogalarmniveauer. Det er på nuværende tidspunkt ikke afklaret, hvilke forureningskomponenter eller forureningsniveauer der bør udløse initiativer hos myndighederne.

Miljøstyrelsen forventer, at arbejdsgruppen har afsluttet sit arbejde inden udgangen af 1987.

Spm. nr. S 1170

Til *socialministeren* (11/5 87) af:

Søren B. Jørgensen (S):

»Vil ministeren ændre praksis, så bistandsklienter, der er kommet i arbejde på så sent et tidspunkt, at de ikke har optjent feriepenge, og hvor retten til feriedagpenge i A-kassen endnu ikke er optjent, kan modtage kontanthjælp i den tid, virksomheden, hvor vedkommende er beskæftiget, holder kollektiv ferielukning?«

Begrundelse

Af bistandsloven fremgår det, at kontanthjælp kan ydes til personer, der kommer ud for ændringer i deres forhold, det være sig uforudsete ændringer i deres forhold eller ændringer af mere forudsigelig karakter.

Endvidere fremgår det, at formålet med forbigående hjælp er at modvirke, at den pågældendes og familiens hidtidige levevilkår i væsentlig grad forringes. Jeg mener, at ovennævnte situation klart kommer ind under bistandslovens bestemmelser, og jeg håber meget, at ministeren er enig med mig og vil informere de sociale forvaltninger om, at det er tilfældet.

Svar (19/5 87):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Efter Socialministeriets opfattelse er der principielt ikke noget til hinder for, at der i forbindelse med en virksomheds kollektive ferielukning ydes kontanthjælp til en person, der ikke har optjent ret til dag- eller feriepenge i lukningsperioden.

Beregningen af kontanthjælpen vil ske efter de almindelige regler. Dette indebærer, at der ikke vil kunne udbetales kontanthjælp, hvis der er en ægtefælle, som gennem sine

indtægter kan opfylde forsørgelsesbehovet i lukningsperioden, eller hvis pågældende selv eller ægtefællen har formue, hvoraf det økonomiske behov kan dækkes.

Endvidere er det principielt en betingelse, at den pågældende – som ikke har optjent ret til ferie efter reglerne i ferieloven – står til rådighed for arbejdsmarkedet i den periode, hvor der ydes kontanthjælp.

Spm. nr. S 1179

Til *forsvarsministeren* (13/5 87) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil regeringen – i overensstemmelse med dagsordenen af 13. november 1985 – på NATO-NPG-mødet på det skarpeste protestere imod planerne om at placere flere kortdistanceatomvåben i Vesteuropa?«

Begrundelse

Ifølge International Herald Tribune den 13. maj 1987 vil NATO-forsvarsministrene på NPG-mødet i Stavanger i denne uge diskutere en liste af muligheder for at deployere nye kortdistanceatomvåben i Vesteuropa.

Dette kan ikke ske med dansk tilslutning, tværtimod. Dagsordenen af 13. november 1985 giver den danske regering en klar forpligtelse til at gå klart og skarpt imod disse oprustningsplaner.

Svar (20/5 87):

Forsvarsministeren (Engell):

Der har ikke på NPG-ministermødet i Stavanger 14.-15. maj 1987 været taget stilling til planer om en forøgelse af antallet af atomvåben i Europa.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at det for det overvejende flertal af alliancens medlemslande er ganske afgørende – efter en forhåbentlig nulløsning for mellemdistanceraketterne i Europa – at de resterende atomvåben skal være så effektive og sikrede med hensyn til overlevelse, at NATOs strategi fortsat kan fastholdes, jf. forudsætningen for gennemførelsen af de væsentlige vestlige reduktioner af atomvåben i henhold til Montebellobeslutningen.

Jeg vil i øvrigt efter normal praksis i Udenrigspolitisk Nævn give en mere detaljeret redegørelse for drøftelserne på mødet.

Spm. nr. S 1181

Til *justitsministeren* (13/5 87) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Kræver det lovændring og i givet fald hvilken at få ændret den praksis, at mænd kan pålægges livsvarigt hustrubidrag ved en skilsmisse selv i sager, hvor skilsmissen er forlangt af bidragsmodtageren, der er i stand til at forsørge sig selv via fast stilling til god løn?«

Begrundelse

Det forekommer helt urimeligt, at praksis vedrørende pålæggelse af hustrubidrag stadig hviler på en forudsætning, der i sin tid skulle tilgodese hjemmegående kvinder ved en skilsmisse.

Det forekommer helt grotesk, at der kan idømmes livsvarig bidragspligt, som selvfølgelig vil kunne forhindre indgåelse af eventuelt nyt ægteskab på grund af bidraget både for modtageren, som mister bidraget, og sandelig også for betaleren, der nu får umuliggjort sin økonomiske formåen.

I disse år, hvor det mest almindelige er, at kvinder har erhvervsarbejde og dermed et forsørgelsesgrundlag, er lovgivningens praksis ikke fulgt med tiden.

Det er klart, at enlige med børn skal have bidrag til børnene, også højere end det gældende, da det ikke rækker til halvdelen af forsørgelse af et barn. Dette er jo da også en »udgift«, der får ende en dag, mens derimod livsvarig bidragspligt til hustru eller mand aldrig får ende.

Det er vigtigt at få oplyst, om der kan lægges en anden praksis, eller om det er loven, der skal laves om. Hvis loven skal ændres, vil et forslag herom ikke kunne foreligge før i 2. samling i folketingsåret 1987-88.

Svar (21/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hvis ægtefællerne ikke selv træffer aftale om, hvorvidt der skal betales ægtefællebidrag, afgør retten spørgsmålet i medfør af ægteskabslovens § 50. Det er retten, der afgør spørgsmålet om selve bidragspligten og i bekræftende fald dennes varighed, medens bidragets størrelse fastsættes af statsamterne med klageadgang til Familieretsdirektoratet.

Ifølge ægteskabslovens § 50, stk. 2, skal der både ved afgørelsen af bidragspligten og varigheden og ved afgørelsen af bidragets størrelse tages hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsvilkår tilstrækkeligt underhold, og hvorvidt den anden part efter sine økonomiske forhold og de øvrige omstændigheder formår at udrede bidrag.

Ved domstolenes vurdering af, om der skal være pligt til at betale bidrag, og af pligtens varighed skal der efter loven bl.a. tages hensyn til ægteskabets varighed og behovet for støtte til uddannelse eller lignende.

Udviklingen i domspraksis er i de senere år gået stærkt i retning af at tidsbegrænse bidraget. Efter retspraksis tillægges der i dag kun undtagelsesvis bidragspligt uden tidsbegrænsning. Det gælder således i tilfælde, hvor ægteskabet har varet op mod 20 år, og selv i sådanne tilfælde fastsættes kun tidsbegrænset bidragspligt, navnlig hvor bidragsmodtageren er under 50 år. Selv om der er fastsat bidragspligt, betyder det imidlertid ikke, at der altid fastsættes et bidrag. Forholdet mellem den bidragspligtiges (typisk mandens) indtægt og den berettigedes indtægt medfører i en del tilfælde, at der ikke udmåles et bidrag, selv om der består en bidragspligt. Hertil kommer, at statsamterne og Familieretsdirektoratet i praksis lader bidraget aftrappe og siden bortfalde, når der er betalt bidrag i en periode, der overstiger samlivets længde, også i tilfælde, hvor der er fastsat bidragspligt uden tidsbegrænsning.

Det kræver en lovændring, såfremt det helt skal udelukkes, at domstolene ud fra en konkret vurdering skal kunne fastsætte en bidragspligt uden tidsbegrænsning.

Spm. nr. S 1196

Til *justitsministeren* (18/5 87) af:

Fischer (KF):

»Kan ministeren bekræfte de oplysninger, som Københavns politidirektør, Poul Eefsen, har fremsat, og som peger på en forbindelse bl.a. mellem den tyske terrorgruppe Rote Armé Fraktion og personer i Danmark, der for nylig har forøvet brandstiftelse og hærværk på benzinstationer?«

Begrundelse

[Fischer]

I Berlingske Tidende søndag den 17. maj 1987 er Københavns politidirektør, Poul Eefsen, refereret for, at der er en forbindelse mellem de danskere, der har forøvet en række attentater mod tankstationer, og udenlandske grupper som den tyske terrorgruppe Rote Armé Fraktion. Ministeren bedes derfor uddybe disse oplysninger.

Svar (20/5 87):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg kan oplyse, at jeg har bedt politidirektøren i København om over for mig at kommentere de i spørgsmålet omhandlede udtalelser, som politidirektøren er refereret for i dagspressen.

Politidirektøren har over for mig oplyst, at de refererede udtalelser er et koncentrat af en længere samtale, som han har haft med journalister fra Berlingske Tidende. I forbindelse med denne samtale har politidirektøren efter det oplyste givet udtryk for, at politiet ikke ved, om det er en enkelt gruppe, der står bag de uhyggelige angreb på Shell. Politiet har imidlertid kendskab til, at personer, som ved tidligere episoder har optrådt i BZ-sammenhænge, har deltaget ved nogle af angrebene mod Shell.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der kan antages at være nogen forbindelse til udenlandske terroristkredse i relation til de alvorlige aktioner mod Shell, har politidirektøren i forbindelse med det omhandlede interview oplyst, at politiet har viden om, at der er visse forbindelser mellem BZerne og udlandet.

Politiet har således kendskab til, at der på forskellig vis har været forbindelse mellem kredse inden for BZ-bevægelsen og militante grupper i udlandet. Der har således bl.a. været tale om, at vesttyskere med tilknytning til disse grupper i Vesttyskland har deltaget i forbindelse med urolighederne i Ryesgade, ligesom der har været dansk deltagelse i aktioner af forskellig art i bl.a. Vesttyskland.

Jeg kan i tilslutning hertil oplyse, at der efter de for Justitsministeriet foreliggende oplysninger ikke er noget bevis for, at der i forbindelse med aktionerne mod Shell eller i øvrigt ved andre lignende episoder har været nogen forbindelse mellem danske grupper og den omtalte særlige terroristgruppe Rote Armé Fraktion. Ved flere lejligheder – bl.a. ved

urolighederne i Ryesgade – har BZerne imidlertid anvendt RAF-symboler.

Jeg vil gerne i tilknytning hertil give udtryk for, at de uhyggelige angreb, som vi i den senere tid har oplevet rundt omkring i landet, efter min opfattelse må give anledning til overordentlig stor bekymring. Der er tale om alvorlige forbrydelser, hvor uskyldige menneskers liv på en aldeles meningsløs og uhyggelig måde bringes i fare.

Det er klart, at der fra politiets side gøres det yderste for at mødegå disse alvorlige forbrydelser. Politiet har derfor iværksat særlige foranstaltninger med henblik på at imødegå sådanne handlinger. Dette er bl.a. sket ved et øget tilsyn med Shells installationer. Der foregår fra politiets side også en intensiveret efterforskning for at finde frem til gerningsmændene.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at der for nylig – men i øvrigt forud for de sidste dages presseomtale – er taget initiativ til en mere centraliseret og koordineret efterforskning på landsplan i et samarbejde mellem rigspolitichefens rejseafdeling og Københavns politi.

Spm. nr. S 1198

Til *statsministeren* (18/5 87) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan statsministeren bekræfte, at Kristeligt Folkeparti skal have to ministerposter uanset dets mandattal?«

Begrundelse

Regeringspartiet Kristeligt Folkeparti har på sit landsmøde oplyst, at der er givet det løfte om to ministerposter.

Da Kristeligt Folkeparti sandsynligvis højest vil få fire mandater, ville det være en usædvanlig parlamentarisk skik, såfremt det ville indebære to ministerposter.

Svar (20/5 87):

Statsministeren (Poul Schlüter):

I trepartiregeringen mellem Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Retsforbundet fra 1957 til 1960 havde Retsforbundet 9 mandater i Folketinget og 3 ministerposter i regeringen.

[Statsministeren]

Jeg erindrer også tilfælde, hvor et mandat for et grønlandsk parti indebar én ministerpost.

Jeg forstår derfor ikke fru Jytte Andersens antydning af, at 2 ministerposter i forhold til 4 mandater skulle være parlamentarisk usædvanligt.

Det er venligt af fru Jytte Andersen, at hun tager det som givet, at firkløverregeringen fortsætter efter valget.

Jeg vil dog gerne se resultatet af valget, før jeg tager endelig stilling til en eventuel ændring af ministerporteføljerne.

Spm. nr. S 1199

Til statsministeren (18/5 87) af:

Jytte Andersen (S):

»Har statsministeren aktuelle planer om at ændre regeringens porteføljer, således at Kristeligt Folkepartis krav om et familieministerium imødekommes?«

Begrundelse

Regeringspartiet Kristeligt Folkeparti har fra sit landsmøde i weekenden klart udtalt behovet for et familieministerium.

Familiestrukturen er i disse år under forandring, og opløsningen af den traditionelle kernefamilie nødvendiggør forandringer i børne- og familiepolitikken.

Kravet om en højere prioritering af børns opvækstvilkår trænger sig yderligere hårdt

på.

Svar (20/5 87):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Der er ikke på nuværende tidspunkt planer om at ændre på regeringens porteføljer.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kommunaludvalget (27/5 87):

Udtræder: Dagmar Mørk Jensen (RV)

Ny stedf.: Aase Olesen (RV).

Folketingets næste møde afholdes mandag den 1. juni 1987 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 13.38
